UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

OCT 3 0 1919

Published and distributed under permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"SANDARA"
Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $2.00
Kitose viešpatystėse $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"
Published Every Thursday
By the Lithuanian National League of America.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.00
To Foreign Countries $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 43 Tel. South Boston 52015. South Boston, Mass., Spalio (October) 23 d. 1919 m. **Metai VI.**

Lietuvos Militarė Misija Washingtone, D. C.

Misijos Konferencija su Veikiamuoju Komitetu.

(Per Liet. Inform. Biurą).

Šendiena Egzekutyvio Komiteto atstovai turėjo ilgą konferenciją su pribuvusiais Lietuvos Militarės Misijos nariais. Apkalbėta įvairųs budai parupinimui Lietuvos Kariuomenei amunicijos ir šiaip įvairių reikmenų. Išdirbti planai bus perstatyti Taryboms. Tam tikslui, tikimės kad netrukus įvyks Tarybų susivažiavimas. Kai kurie misjos nariai netrukus bus New Yorke ir Chicagoje reikmenų užsakymo delei.

Toje pat dienoje Egzekutyvio Komiteto ofise atsibuvo konferencija su Monsignioru Splane iš Bostono, kuris dabar Washingtone rupinasi Amerikos Katalikų Tarybos reikalais, kun. Burke laikinai pasitraukus; taipgi dalyvavo ir armijos kapelionas Laugahn, kuris netrukus išvažiuoja Lietuvon. Konferencijoje taipgi dalivavo pulkininkas Juododis, pulkininkas Perry ir leitenantas Sloane. Paskalbėjimas įvyko delei minėtos Tarybos siunčiamos sanitarų vienutės Letuvon. Monsignioras Splane rupinasi kad kuogreičiausia šioji venute Lietuvon išvažiuotų, ypač kuomet jisai išgirdo jog Lietuvoje šiuo tarpu šiaučia šiltinės epidėmja.

Lietuvos Valstybės Tarybos Sesijos.

Lietuvos Valstybės Taryba Sesijose. Lenkai Keršija Lietuviams už Savųjų Neišdavimą.

Spalio 16 d. Lietuvių Egzekutyviui Komitetui praneša iš Paryžiaus kad Lietuvos Valstybės Tarybos sesijos prasidėjo Kaune šendiena. Tarybos nariai, Klimas, Yčas, Rosenbaum išvažiavo Kaunan dalyvauti Tarybos posedžiuose. Lietuvos Taikos Delegacijos sekretoriui p. Klimui išvažiavus Kaunan, Balutis išrinkta Deegacijos sekretoriumi.

LENKAI KERŠIJA LIETUVIAMS UŽ SAVŲJŲ NEIŠDAVIMĄ.

Lietuvos, Latvijos ir Estonijos Delegacijos veikia sutartinai kad užtikrinus aiškų tarptautinį statusą savo valstybėms. Didžiausios sunkenybės išrišimui Baltiškų valstybių klausimo randasi iš priežasties trukumo aiškaus ir gautino Alijantų nusistatymo link Rusijos. Buk tai buvę, vienok randasi geras samatas manyti kad Taikos Konferencija greitu laiku išleis definityvį paskelbimą link Baltiškų valstybių, ir tikimasi de fecto valdžių pripažinimą.

Lenkų Nežmoniški Pasielgimai.

Viena ranką tiesk draugiškam pasveikinimui, kita ranka verk peiliu! Tokią politiką lenkai, matomai atranda gerausia linkui lietuvių. Svetimtautiškoje presoje jie čiulba-ulba apie savo gerumą ir norus pagelbėti lietuviams, gi Lietuvoje - mėgina, kulnų krutinę priminę ir už gerklės nutvėrę, naudoti naujai kilusią Lietuvos valstybę. Jų pasielgimų patvirtinimą randame žemiaus.

Naujai paskirtas Lenkijos ministeris Anglijoje, kunigaikštis Sapieha, londoniškiame **Times**e (rugp. 24 d.) kalbėdamas apie Lietuvos - Lenkijos klausimą, iškilmingai tarp kit-ko užreiška:

"Šių dienų Lenkijos Dieta (Seimas) užreiškė, kad Lenkija neturi ambicijos priverstinai užmesti Lenkijos pilietysties bile kam. Jeigu musų armijos - sako jis - dabar yra rytuose, tai tas yra todel, kad vietiniai gyventojai pareikalavo musų pagelbos (?) (Has claimed our help) prieš bolševikus... Žmonių valia turi išrišti visus tautinius ir rasinius klausimus... Plebiscitas privalo nuspręsti apie tai, ar Lietuva turi buti neprigulminga, ar neatidalinama dalis (Part and parcel) Lenkijos.

Lenkai - sako toliaus kunigaikštis Sapieha - dabar liuosuoja (Sic!) šalį kurį pirmiaus priklausė Lenkijai; musų galutinai nusistačiusiu noru yra, kad jos gyventojai turėtų žmonišką progą (a fair chance) nuspręsti apie savo esamą tautystę."

Tokį lenkų ideališkumo paveikslą piešia Lenkijos ministeris Anglijos publikai. O kaip tasai jų ideališkumas yra pritaikomas ant vietos Lietuvoje apie tai liudija žemiaus musų paduodamas atsitikimas:

Šuolių sodžiuje, Vilniaus gubernijoje, Kaišedorių apskrityje, Kietaviškių valsčiuje buvo sekantis atsitikimas, kuris vaisdingai parodo lenkų šeimininkavimą jų užimtuose vietose.

Liepos 27 d. šių metų Šuolių sodžiaus apielinkėje buvo mušis tarp lietuvių kareivių ir lenkų žvalgų. Lenkai prakišo. Idant nubausti sodžiaus žmonės už savo nepasisekimą, jie uždėjo sunkią kontribuciją ant jų užtai, **kodel jie nepranešė lenkanms, kad sodžiuje esama lietuvių kareivių.**

Lenkai pradėjo atimdinėti nuo žmonių paskutinius gyvulius ir privertė 21-vieną šio sodžiaus gyventojus (visus mažažemius) užmokėti lenkams 6,000 rublių kontribucijos, lupdami tokiu budu žmonės sulyg vokiško patento.

Nuskrausti žmonės buvo manę, kad rasią geresnę teisybę pas viršesnę lenkų valdžią. Kreipėsi prie lenkų kariškos vyrausybės Semeliškėse ir prašė, kad nuo tos neteisėtos bausmės paliuosuotų. Į tą jiems atsakė, kad jie dar didesnės bausmės ėsą verti. Lenkai, vadinasi tikisi kad lietuviai gali buti savo lietuvių brolių išdavikais, o kadangi tie tokiais nemano buti, tai juos baudžia plėšimais.

Sodžiaus gyventojai, per tam tikrą delegatą, parėjo lietuvių fronto pusėn ir apie viršminėtą pranešė Lietuvos vyriausybei, o apart to įteikė prašimą ir Anglų karo politikos misijos vadui Kaune. Šiame prašime jie reikalauja, kad lenkai:

1. Butų priversti sugrąžinti žmonėms neteisingai nuo jų išluptus 6,000 rublių.
2. Kad jie atlygintų žmonėms už visus padarytus nuostolius ir
3. Kad lenkai "žiauriausieji musų priešai iš musų krašto išeitų, nes jie kaip mes aiškiausiai matome, nori mus pavergti ir musų žemelę pagrobti".

LIETUVIAI SVEIKINA ANGLIJĄ UŽ PRIPAŽINIMĄ LIETUVOS.

VOKIEČIAI MUŠA LIETUVIUS.

Egzekutyvis Komitetas gavo sekantį kablegramą nuo Lietuvos Taikos Delegacijos Paryžiuje: Anglijos pripažinimas Lietuvos nepriklausomybės neapsakomai sujudino visą Lietuvą. Rugsėjo 26 d. Kaune atsibuvo didžiausios demonstracijos kokia Kauno miestas kuomet nors yra turėjas. Miesto ir apielinkių gyventojai maršuodami gatvėmis susirinko ties Lietuvos Respublikos namais; minia pasveikino prezidentą nuėjo ties Anglijos Misija ir su galingu "Lai gyvuoja Didžioji Britanija!" pasveikino Anglijos atstovybę. Atsiliepdamas į demonstrantų sveikinimus, Anglijos Misijos viršininkas, pulkininkas Ward, užreiškė kad Anglijos pagelbės atstatyti Lietuvos pramonę, industriją, ir padės išrišti finansinį klausimą. Taipgi užreiškė, kad Anglija žiurės, kad Lietuva gautų užganėdinantį rubežių nuo Lenkijos.

Minia išgirdus pulkininko Ward kalbą griausmingai sušuko, "Mes reikalaujame Vilniaus! Šalin paliokai! Šalin vokečiai! Šalin kolčakai! Duokite mums ginklų! Valio Didžioji Britanija!" Kita demonstracija įvyko ties Anglijos Militare Misija Šios Misijos viršininkas, pulkininkas Robinson, prakalbėdamas pažadėja suteikti ginklų ir amunicijos vien apsiginimo tikslui. Susirinkusi minia sušuko: "Mes nenorim kas yra svetima bet kol gyvi busim savo neišsižadėsim! Ginklų, mums ginklų!" Panašųs susirinkimai ir demonstracijos atsibuna visose Lietuvos kraštuose. Šie susirinkimai ir demonstracijos labai daug pagelbėjo viduinei paskolai.

Kone visose lenkų užimtose teritorijose gyventojai nerimauja ir sukilna prieš lenkus, ypač tas atsitiko Seinuose ir Suvalkuose. Lenkai rengiasi apleisti šias teritorijas, gabena javus ir kitokius produktus Lenkijon.

Rugsėjo 29 d. vokiečiai užpuolė lietuvių gimnaziją Šiauliuose, užmušdami ir sužeisdami daug mokytojų ir mokinių. Vokiečiai kolčakistai taipgi užpuolė vietinį lietuvių garizoną, budami toje vietoje didesniame skaitliuje jiems pasisekė lietuvius nuginkluoti.

Bevažiuojant Šliupui iš Rygos į Kauną vokiečiai jį areštavo, bet vėliaus vėl paleido.

Delei ekonominių aplinkybių ir nuoseklumo delei skaitlius ministerijų likos sumažintas iki šešių ar septynių, todel reikia tikėtis kabinėto permainų.

Generolas Žukauskas pateikė savo rezignaciją ir Prezidentas jo rezignaciją priėmė. Generolas Slaboševičius liko nuskirtas vyriausiu karvedžių Lietuvos armijos, bet toje pat dienoje kuomet liko nuskirtas viriausiu vadu, jisai pasimirė nuo širdies ligos.

Lapallice Presos Asosijacija, netoli nuo Bordeaux surengė nepaprastai iškilmingą priėminą Lietuvos reprezentantams tuo laiku p. Milošas laikė paskaitą apie Lietuvą.

Plėšikai Užėmė Kauną?

Spalio 15, Associatet Press pranešė iš Stockholmo, kad lenkų kariuomenė užėmė Kauną.

Spalio 16, ta pati telegrafo agentura pranešė, kad Kauną užėmė rusai caristai sykiu su vokiečiais. Taipgi sakoma, kad rusai prisakė Lietuvos valdžiai klausyt rusiškų valdininkų, laikyties rusiškų įstatymų, vieton lietuviškų vėliavų iškabinta rusiškos.

Šios žinios neišpasakytai sugraudino Amerikos lietuvius. Kaip tik tilpo Bostono "Globe" žinia, kad Kaune lenkai, tat dauguma lietuvių atėjo į "Sandaros" redakciją klausdami daugiau žinių. Dauguma taip nusiminė, kad ant rytojaus visiškai nėjo į darbą. Jauni vyrai buriais susėję kalbėjo, kad reikia kaip galint greičiau išgaut leidimą ir keliaut Lietuvon gelbėt Lietuvą nuo užpuolikų. Tuli lietuviai tiesiog verkė pamatę žinias, buk Kaunę esą lenkai.

Del rusų su vokiečiais atėjimą į Kauną lietuviai taipgi nesidžiaugia.

Plačiau žiurėkite editoriale: "Didelės Permainos Lietuvoje".

LENKAI LIETUVOJE.

Washingtone gautos žinios, kad lenkai užėmė Suvalkus ir persekioja lietuvius, draudžia lietuviškai kalbėt.

Vilniuje, Švenčionyse ir kitose lenkais užimtose Lietuvos vietose lenkai uždarė lietuvių mokyklas ir įvedė baudžiavą.

Mažos Tautos Bendrai Atsišaukia su Protestu.

Talkininkai Gelbsti Rusams Terioti Maž. Tautas.

MAŽŲ TAUTŲ ATSTOVŲ PETICIJA.

Paryžiuje atstovai nuo Estonijos, Georgijos, Kubano, Latvijos, Lietuvos, Ukrainos, Azerbaijos ir Šiaurinio Kaukazo pridavė Augščiausiai Talkininkų Tarybai savo peticiją, kuri maž daug skamba šiaip: "Pirma, pripažinimo viršui paminėtas respublikas kaipo nepriguimyngą valstiją. Antra, kogreičiausiai pradėti išrišimą teritorijos, finansų, ekonomijos ir kitų klausimų, kuriuos sudaro savaime pripažinimo faktas."

MAŽŲJŲ TAUTŲ PROTESTAS.

Londone, Anglijoje, praeitą panedėlį gauta nuo mažųjų tautų pradedant nuo Azerbaijų ir iki Estų — visos šios tautelės įteikė Britanijos užrubežio Departmento savo protestą prieš Gener. Denikiną ir Admirol. Kolčaką, kurie smaugia šias demokratiškas valstybes gaudami pagelbą iš talkininkų neva mat "demokratijas" "auklėdami".

Toliaus toje pat deklaracijos išdėstoma, kad ilgi patirimai jau parodę, kad Rusijos mechaniškas vėl suvienyjimas nėra jokiu budu galima ir tokiu budu rusams leidžiamas ir talkininkų remiamas veikimas daugiau jau nėra pakenčiamas.

Mažos tautelės užreiškia, kad ant toliaus jos griebsis už savųjų reikalų paliekant rusus pačius tarp saves peštis. Tokiu budu šios mažosios tautos šaukiasi pripažinimo jų nepriklausomybės.

PETROGRADO STOVIS. NĖRA ŽINOMAS.

Londone gautos žinios iš Rusijos duoda žinoti, kad Gener. Judenič pulkai yra užėmę ir laiko Gatchiną ir Krasnoje Selo ir nesulaukia, kad bolševikai bandytų juos atakuoti.

Taipgi pranešama, kad komunikacija su Petrogradu yra iš visur atskirta ir tokiu budu nėra jokių tikrų žinių apie dabartinį Petrogrado stovį.

Kronštadte pėtnyčioje buk iškelta baltoji vėliava bet detalių žinių kol kas nėra.

BUK BOLŠEVIKUS VEJA IŠ KIJEVO.

Anglijos karės departmente gauta žnios, kad buk Gener. Denikino armija veja bolševikus iš Kijevo, kurį tai miestą jie praeitą savaitę dalinai buvo užėmę. Taipgi dadedama, kad bolševikų armijos sukomenduotos apginimui Petrogrado tapo sumuštos ir išvytos iš Krasnoje Selo per Judeničo armijos spėkas.

LENKŲ PASIUNTINYS PAS LATVIUS.

Copenhagen, Denmark, pandėlyje gauta žinia iš Rygos, kad lenkų pasiuntinys pribuvęs orlaivių del pasitarimo kaip bendrai su latviais vedus veikimą prieš bolševikus.

TALKININKŲ MISIJA Į PABALTIJOS KRAŠTUS

Iš Paryžiaus Spalio 20 d. pranešama, kad Gener. Mangin iš Francijos armijos nuominuotas vadu talkininkų misijos prižiurėjumui vokiečių evakuacijos iš Pabaltijos kraštų (provincijų), kur vokiečius komenduoja gen. von der Goltz.

Sakoma, kad Gener. Mangin išvažiuos Pabaltijon dar šią sąvatę pravažiuojant Berliną, kur sustos nekuriam laikui su reikalais.

KROPOTKINO LAIŠKAS.

Petras Kropotkinas, kuris 1918 meta buvo nuvykęs į Maskvą, o dabar vėl sugrįžo Londonan, kur jis jau penkiolikti metai rašo moksliską veikalą, — parašė laišką į Paryžiaus bolševikaujantį laikraštį "Humanite", kuriame kritikuoja Rusijos bolševikų taktiką ir sako, kad savo nekulturišku veikimu bolševikai stiprina reakciją.

Kropotkinas sakosi negalįs dirbt politikos darbo del sveikatos silpnumo, bet jis vienok smarkiai kritikuoja talkininkus, kurie laiko savo armijas Rusijoje.

"Rusijai duokite ukiškų ir industrijos instrukcijų, tai bus pagelba, gi armijas talkininkai privalo ištraukti iš Rusijos, —rašo Kropotkin.

GALI KILT MAINIERIŲ STREIKAS.

Suvienytų Valstijų Mainerių Unijos pirmininkas paskelbė, kad jeigu iki pirmai dienai lapkričio nebus išpildyti mainierių reikalavimai, tat anglių kasyklose darbas turės sustot ir išeis į streiką keli mlijonai darbininkų.

Valdžia deda visas pastangas, kad tik išvengti streiko Net manoma, kad valdžia anglių kasyklas paims į savo rankas, kaip kad paėmė gelžkelius.

MIRDAMAS PRISIPAŽINO.

Albert Brooks, 72 metų amžiaus senis, Mandan, N. D. nuvėjo pas prokurorą ir pasakė:

"25 metai kaip aš blaškaus po Ameriką nerasdamas ramios vietos. Mano sąžinė nerami nuo tos baisios dienos, kuomet aš girtas budamas, 25 metai tam atgal, geležine lazda nužudžiau savo pačią. Prieš mirsiant noriu prisipažinti".

A.L.T.S. Reikalai.

Na vyrai, pabuskite-gi kol laikas!

Buvo vasara. Na, šilta —tai nepatogus laikas veikimui. Musų organizacijos reikalai šiaip taip vilkosi. Mes čia Centro raštinėje vedime organo "Sandaros", sukandę dantys laukiamė geresnių laikų — rudenic, veikimo laikotarpio. Na ir atėjo ruduo. Bet ko susilaukiamė su rudeniu?

Musų kuopos tiesa susitvarko. Bet tai juk ne viskas ko mes laukiamė. Mes laukiamė kuopų apreiškimo savo veiklumo apart Lietuvos Neriklausomybės reikalų, kad jos užsiimtų pasidarbuoti ir savo organizacijos labui, savo organo labui!

Ir slėpti nėra ko, tuščiai girtis neapsimoka. Reikia pasakyti, kad veikimo kuopos neapreiškia. Tiesa juos dabar užimtas su Lietuvos Liuosybės Sąvaite finansuoti L. Neprigulmybės Fondą bet juk taipgi jos turi griebtis už darbo ir savo įstaigą tai yra savo organizaciją A. L. T. Sandarą finansuoti!

Vyrai ir moters sandariečiai, perdaug jus jau užmiršę savo įstaigą — stebuklų šioje gadynėje nėra. Jei norite palaikyti savo organizaciją ant geros papiedos, jei norite, kad ji butų musų viešam gyvenime svarbu veiksniu, tad **tuojaus** apreiškite savo veiklumą. Parodykite savo pasišventimo ir darbo naudai savosios organizacijos, darykite tą **kol laikas yra.**

Ar kas nors iš jųs ką rengiate naudai savosios organizacijos?

JONAS KERDIEJUS,
Sekretorius - Administratorius.

ŽODIS SANDAROS KUOPOMS IR VEIKĖJAMS.

Man priseina išvažiuoti į Lietuvą ir del to esu priverstas pasitraukti nuo veikiančio pirm. pareigų pildymo.

Prašau kad kuopos ir veikėjai kiekvienoje kolonijoje pritrauktute prie ALTS. kuopų kuodaugiausia žmonių, nes Sandaros gerovė priguli nuo visų sandariečių veiklumo.

Jei norite kad Sandara butų tobuliausia ir tvirčiausia partija, tat kur tik yra lietuvių, ten turi but sutverta A.L.T.S. kuopa ir nariais turi but skaitlinga.

Jeigu norite kad "Sandara" visuomet butų kaipo puikiausias laikraštis, privalome netik moraliai, bet ir materiaiai jį remti visomis išgalėmis.

Kuomet vienos šeimynos nariai pradeda varinėt asmeniškus nesutikimus, tas neneša naudos, bet blėdį. Taip lygiai ir partijoje barniai gero nepriduoda. Taigi tautiniams laikraščiams, kaip "Sandara", "Lietuva", "Vien. Liet." neverta barties tarp savęs. Juk asabiškumai ir taip jau Sandarai pakenkė ir daugelį kuopų blogos valios žmonės sudemoralizavo. Neimkime pavyzdį iš Rusijos...

Aš nekreipiau domos į nerimtus girčus betgi dabar kviečių visus mylinčius Lietuvą žmones bendrai dirbti del labo Sandaros, o tuomet Amerikos lietuvių darbo vaisiai bus daug naudingesni Lietuvai. Viskas turi but koncentruojama vyriausioje Am. Liet. kulturiniai - politinėje įstagoje — Sandaroje.

A. M. Martus.

P. S. A. M. Martaus rezignacija yra praeitą sąvaitę išsiųsta krivule A.L.T.S. Centralės Vald. nariams.

Sekr. **J. Kerdiejus.**

Ką sandariečiai veikia kolonijose.

BALTIMORE, MD.
Iš Sandariečių Veikimo.

Spalio 5 d. buvo laikytas ALTS. 5-tos kuopos susirinkimas. Pramogos rengimo komisija pranešė, kad yra rengiama puiki vakarienė ant Lapkičio 2 dienos. Vakarienė busianti labai puiki kokios dar sandarečiai iki šiol neturėjo, nes valgiai ir patarnautojai bus iš hotelio. Taipgi bus muzika ir šokiai. Tikietas $3.00 ypatai.

Toliaus buvo išklausytas raportas iš delegatų, kurie vaikščiojo į C. K. skyriu, prie kurio yra ir L. N. F. skyrius. Iš delegatų raportų paaiškėjo, kad jau yra nutarta augščiau minėtas skyrius likviduoti. Čia buvo kilę diskusijos, ir po apkalbėjimo likosi nutarta, kad jeigu visos draugijos pritars likviduoti tai kad tie pinigai, kurie yra dabar surinkti, kad butų perduoti toms įstaigoms, kurių varde yra surinkti, tai yra C. K. ir L. N. F., o ne vietiniai Baltimorės Lietuvių Tarybai, kaip buvo manoma.

L. N. F. skyrių nutarta paimti prie A. L. T. S. 5-tos kuopos Ant galo delegatas iš Pirmo Lietuvių Republikonų Kliubo užkvietė A. L. T. S. 5-tą kuopą dalyvauti P.L.R. Kliubo parengtame baliuje, nuo kurio pelnas yra skiriamas svetainės budavojimo bendrovei. Kuopa nutarė dalyvauti ir paskyrė iš kuopos iždo $10.00 ir dar sandariečiai patys susidėjo po $1.00, tat viso sudaryta $25.00.

Sekantis kuopos susirinkimas atsibus Spalio 31 d. Nepamirškite visi susirinkti, nes bus balsavimas A.L.T.S. C.V. ir rinkimas delegatų į A.L.T.S. seimą, o po susirinkimui eisime visi bendrai į Republikonų balių, kuris atsibus tą patį vakarą.

P. Jaras.

NAUGATUCK, CONN.
Sandariečiai Veikia.

Sandariečiai tai prakilniausi musų kolonijoje lietuviai. Štai Spalio 5 d. laike A. L. T. S. 57 kp. susirinkimo tapo nutarta surengt prakalbas Lietuvos Liuosybės Savaitėje. Prakalbos įvyks 19 d. š.m. Taipgi tapo nutartą sulošt teatrą Lietuvos naudai. Bus pastatyta scenoje "Žilė Galvon, Velnias Vuodegon". Žinoma sandariečiai puikiai atliks. Pradžia teatro 7 v. v. Bus ir dainų. Ateikite visi.

F. V.

NEW HAVEN, CONN.
Iš Sandariečių Veikimo.

"Sandaros" 40 No. buvo paskelbta, kurie nariai užsimokėjo po $1.00 pagal seimo nutarimą. Per klaidą likosi nepaduotas vardas V. Pasecko, kuris taipgi mokėjo vieną dolierį.

Spalio 6 dieną, mėnesiniame susirinkime sandariečių buvo skaitytas laiškas nuo Neprigulmybės Fondo, kas link Liuosybės Sąvaitės. Nutarta atsakyti laišku, kad šitą sykį surengt prakalbų negalima, kadangi New Haveno lietuviai dabar bendrai veikia, ir per stubas eina rinkdami aukas ir fėrus rengia apie iš 9 vakarų, kad padaryt daugiau pinigų ir be tarpinikystės keno nors patys siunčia Lietuvon. Jau 9,410 vokiškų markių išsiųsta į Lietuvą. Beto dar buvo kalbama, kad butų malonu matyt idant Neprigulmybės Fondas pilną autorizuotą atskaitą išsiuntinėtų savo rėmėjams.

Tame susirinkime Sandaros 10 kp. užgyrė rengimą fėrų ir nutarė paskelbti "Sandaroje", kad sekantį susirinkimą butinai visi sandariečiai atsilankytų, kuris atsibus panedėlyje, 3 d. Lapkričio, 7:30 v. vakare, Grand Ave. Kiube, kad aptarti kaip turėsime dalyvauti fėruose Sandarai paskirtame vakare.

Praeitą susirinkimą prie 10 kp. A.L.T. Sandaros prisirašė naujas narys Kazys Šaliunas. Taipgi užrašė laikraštį "Sandarą" ir savo broliui Lietuvoje, Antanui Šaliunui, į Bevirčių kaimą, Rudaminos valsčiaus, Seinų apskričio. Ponas Šaliunas neseniai gavo laišką iš Lietuvos, kuriame rašoma, kad jo vienas brolis dar nuo kalėdų pasidavęs liuosnorių Lietuvos kariuomenėn.

A. L. T. S. 10 kp. raštininkas jau gavo iš Centro balsavomo blankas ir musų kuopos balsavimas atsibus 3 d. Lapkričio vakare, Grand Ave. Klube. Sandariečiai visi privalote ateiti ir dalyvauti balsavimuose savo viršininkų. Tą patį susirinkimą ir delegatai į seimą bus renkami. Užtat nepamirškite 3-čios d. Lapkričio.

Vi-s A-is.

ANSONIJOS SKANDALO UŽBAIGA.

Gerbiamoji "Sandaros" redakcija, malonėkite suteikti vietos šiems keliems žodžiams.

Atsiprašau Amerikos lietuvių, kad užimu vietą savo polemika taip svarbiame laikraštyje, kaip "Sandara". Bet mane prie to verčia teisybė ir geri Ansonijos lietuviai katalikai ir kitokių pakraipų žmonės prašo, kad aš kaipo "Sandaros" korespondentas, užprotestuočiau prieš nachališkus klerikalų melus, kurie keno tai sk'eidžiami šlamšte, pasivadinusiame "Darbininku".

Ten teisinama kun. Bukaveckas, nežiurint į tai, kad visi Ansonijos lietuviai, visi darbo žmonės - aukautojai del Lietuvos piktinasi to kunigo melais ir pasielgimais.

Surinkta buvo pinigų Popiežiaus dienoj (gegužės 20, 1917) del Lietuvos. Pinigai pateko į kunigo rankas ir net kiti to komiteto nariai nežinojo kur pinigai dingo. Vieni skleidė paskolas, kad pinigai pasiųsti į Lietuvą, abejojo. Kuomet Gudžiunas ir kiti geri lietuviai pasakė 'Sandaroje" kad tie pinigai neišsiųsti, tat kun. Bukaveckas baisiausį lermą pakėlė ir tikrai kunigiškų keiksmų žodyną pavartojo. Jis brotvininkų organe pasiskelbė, kad jis esąs geras, o tik nenuoramos priekabių ieško. Už darodymus pinigus pasiulė.

Kuomet Ansonijoje tiesą iškėlėme viršun, tat kunigas prispaustas prie sienos bažnyčioje prisipažino, kad pinigai neišsiųsti.

Matote, kad teisybė visuomet paima viršų ir toje pat vietoje, kur po maldų kunigas keikiasi kaip neišlavintas sutvėrimas ir visokiais baubais baugina biednus žmones, dabar tas tėvelis sandariečių priverstas sąžinės kankinamas susidėjo rankas ant krutinės ir prabilo teisybę, kad pinigai neišsiųsti.

Džiaugkimės, broliai, kad mes budami paprasti darbo žmonės, privertėme seną klerikalą nusižemint ištart jam nemalonius žodžius "mea culpa, mea culpa, mea maksima culpa"! (Mano kaltybė, mano kaltybė, mano didžiausia kaltybė).

Ansonijos lietuviai nekantriai laukia, kada musų senis klebonas atsiteis ką eidamas į laižybas pralošė.

O į tuos pseudonimiškus išsisukinėjimus ką telpa klerikalų spaudoje reikia tiek pasakyti: žmonės tikės, kad kunigas yra teisingas tik tuomet, kuomet jis užsimokės į Liet. Neprigulmybės Fondą ką buvo ketinęs, o pseudonimiški išsisukinėjimai jau savo laikus atgyveno, nes šioje gadynėje kiekvienas darbo žmogus turi teisę mokinties, lavinties savo teises ir turtą apgynti.

Vytautas J. Šauklis.

Prierašas. Dėdami gerb. V. J. Šauklio straipsnelį,užbaigdami šį reikalą, norime padrąsinti kunigą Bukavecką taip drąsiai užsimokėt pralaštus pinigus, kaip drąsiai jis juos pasiulė už darodymą.

Panašios istorijos su kunigais dažnai atsitinka, kaip tik daugiau susipratę žmonės suseka kunigų darbus ir pasipiktiną jais.

Taip ir Ansonijoje: Lietuviai darbininkai aukavo pinigų Lietuvos reikalams. Prie jų prilendo kunigą Bukavecką ir kilo visokių kalbų.

Pirmiausia p. Gudžiunas iš Ansonijos per "Sandarą' pareikalavo, kad kunigas pasakytų kur yra darbo žmonių suaukauti pinigai del Lietuvos. Mat p. Gudžiunas buvo komiteto sekretorius, o kun. buvo pirm.

Kunigas Bukaveckas mums rašė kelis grąsinančius laiškus "Special Delivery" ir kitokiu budu. Jis į Bostoną atvažiavo, pas advokatus bėgiojo, norėjo pasimatyt su "Sandaras" redaktorium (telefonu su p. Gudo pagelba "Sandaron" kalbėjo). Jis p. Gudžiuną buvo patraukęs teisman Ansonijoje, bet visur teisybė, o ne kunigas, paėmė viršų.

Ansonijos lietuvių daugumoje Amerikos lie'uvių darbo žmonių laikraščių pasijuokė iš kunigo prisikabinimo prie teisingo "Sandaros" korespondento.

Musų korespondentai pranešė, kad žmonės kalba jogei kunigas pinigus laikėsi kišeniuje. Korespondentai taipgi tvirtino, kad jie neišsiųsti Lietuvon.

Kunigas Bukaveckas mums rašytuose laiškuose ir spaudoje siulė šimtines dolierių Lietuvos Neprigulmybės Fondui, jeigu bus darodyta musų korespondentų pranešimų teisingumas.

Ir kuomet spauda pradėjo rašyt apie šį skandalą, kuomet kunigas ėmė tąsyt po teismus musų korespondentą, tat sąžiningi katalikai pranešė, kad tie pinigai dar iki šių dienų guli vienoje Ansonijos bankoje, padėti ant tulo žmogaus vardo.

Taigi pagal šventą teisybę tat kunigas Bukaveckas privalo atiduot $100.00 L. N. Fondui, nes jau darodyta, kad pinigai neišsiųsti.

Vienok tulas B. E. P. (šiuos inicialus gal tik pats kaltininkas žino) brostvininkų organe "Darbininke' dar drįsta koliot "Sandarą" ir jos bendradarbius, kad pastarieji sudaro teisybę. Tas B. E. P. pripažįsta, kad pinigai neišsiųsti, bet teisina kunigą, buk pastarasai nelaiko pinigų kišeniuje ir del to girdi "Sandara" kalbėjusi netiesą.

Na, jau tokius žiopius išsisukinėjims tai ištiesų tik klerikalo protas gali sugalvot. Jukmums visai nesvarbu, ar kunigas laikė pinigus savo kišeniuje, ar už ančio, ar gaspadinės "seife", ar banke, bet mums tik buvo svarbu darodyti, kad tie pinigai neišsiųsti badaujantiems Lietuvos žmonėms.

Dabar dalykai išaiškita, kunigas savo nachališką "betą" pralošė ir mes reikalaujame, kad jis atsilygintų.

"Sand." Red.

NAUJI NARIAI ĮSTOJE Į A. L. T. S.

Cambridge, Mass. 9 kp.: S. Jonelionas ir L. Sudentas; Waterbury, Conn. 11 kp.: J. Jočius, K. Šimkus ir M. Staugus; Gardner, Mass. 52 kp.: A. Piezis; Naugatuck, Conn. 57 kp.: M. Ausrienė.

Lietuvos žuvę karžigiai del Tėvynės.

"Sandara" tik ką gavo "Kariškių Žodį", savaitraštį, leidžiamą Lietuvos Apsaugos Ministerijos Literaturos Skyriaus (Kaunas, Mickevičiaus gatvė, No. 16,) Jo 14 numeryje randame surašą Lietuvos armijos karaivių, žuvusių kovoje prieš besiveržiančius į Lietuvą plėšikus iš Rusijos, Lenkijos ir Vokietijos.

Pereitame "Sandaros" numeryje mes nurodėme, kaip pasišventusiai Lietuvos žmonės kovoja už savo šalies laisvę; gi šį kartą paduodame surašą žuvusių Lietuvos karžygių.

Antroje savaitėje rugpjučio mėnesio nuo besiveržiančių į Lietuvą plėšikų mirtinai žuvo šie:

Balsys Vincas — Paberžių k. Vilkaviškio apskr. **Valaitis** Jonas —Gotlybiškių k. Slavikų val. Šakių apskr. palaidotas Subačiuje. **Šimokonis** Povilas — Prienų miestelio, Mariampolės apskr., palaidotas Subačiuje. **Kricer** Haonel (žydas) —Kauno miesto, palaidotas Aleksandravėlėje. **Savickas** Jonas — Karkešupių k. Pajavonio val. Vilkaviškio apskr. Beiliauskas Kazys —Aukštosios Panemunės, Kauno apsk. **Mičdiris** Dominikas — Aukštosios Panemunės, Kauno apskr. **Badzevičius** Kazys. **Blizuskis** Petras Berdeninkų k. Derbino val. Kretingos apskr. (užmuštas per neatsargumą). **Potakavičius** Kazys —Kauno miesto. **Radzevičius** Kazys. **Tiboltas** Liudas — palaidotas Šiaulių kapuose. **Leonavičius** Jonas Ostrovec, Varnių val. Vilniaus apskr.

Mirė nuo žaizdų:

Venckunas Jonas. **Labutis** Vladas — Leliunų k. Utenos val. ir apskr. — palaidotas Kauno kapuose.

Mirė nuo ligų:

Alionis Simanas. **Balvočius** Jonas. **Milkeraitis** Pranas. **Paidauskas** Juozas —Balščių k. **Žigaičių** val. Tauragės apskr. **Šuopys** Jonas.

Sužeisti:

Karpavičius Jurgis — Tarpučių k. Mariampolės apskr. **Siaučiunas** Antanas — Ragažių k. Vilkaviškio apskr. **Danelevičius** Juozas —Vilkaviškio dvaro ir apskr. **Kalašinskas** Jurgis — Pusiniškių k. **Rakickas** Antanas — Sartininkų k. šiaulių apskr. **Uginčius** Nikodimas — Šiauriškių k. Tauragės apskr. **Mejer** Gustav —Tamošaičių k. Tauragės apskr. **Vencas** Jonas —Jurgežievių k. Tauragės apskr. Virbickas Antanas —Mažučių k. Mariampolės apskr. **Lazdauskas** Antanas — Kauno miesto. **Paldunas** Antanas —Jurkių k. Piliškių val. Mariampolės apskr. **Melnykas** Juozas — Svirnavičių k. Šumskų val., Mariampolės apskr. **Gulbinas** Stasys —Lekėčių val. Šakių apskr. **Norkeliunas** Juozas —Juodboriškio k. Rudos val. Mariampolės apskr. **Bebravičius** Kazys —Prienų miestelio, Mariampolės apskr. **Vieraitis** Jonas —Šibalių k. **Bartininkų** val. Vilkaviškio apskr. **Lukminas** Stasys —Sodžikių k. Šidlavos val. Raseinių apskr. Jencius Juozas —Kurakaimio k. Lekėčių val. Šakių apskr. **Rybokas** Karolis —Sašinių k. Svedasų val. **Stadalninkas** Albinas — Navinikų k. Vilkaviškio apskr. **Juškauskas** Konstantinas —Trobiškių k. Mariampolės apskr. **Aronauskas** Vincas — Mariampolės apskr. Buragas Mykolas — Petrašiunų k. Pažaislių val. Kauno apskr. **Juška** Bronius — Lukšių val. Šakių apskr. **Narjauskas** Tamošius —Rudos k. Gižų val. Vilkaviškio apskr. **Masaitis** Antanas —Budziškių k. Vilkaviškio val. ir apskr. **Siugždis** Andrius— —Purvinikų k. Mariampolės apskr. **Sipaila** Juozas — Viltrakių k., Žvirgždaičių val. Šakių apskr. **Burkšnaitis** Jonas — Žynių k., Žaliosios val. Vilkaviškio apskr., **Kainis** Julius —Nartų k. Kvietiškio val., Mariampolės apskr. **Grigaitis** Vincas —Višakio Rudos. **Puodžiunas** Juozas — Kybartukų k. Vilkaviškio val. ir apskr. **Katilius** Petras —Mokolų k., Šumskų val. Mariampolės apskr. **Mantvila** Juozas —Patašinės k., Kvietiškio val. Mariampolės apskr. **Naudžius** Jurgis — Girininkų k., Veiverių val. Mariampolės apskr. **Ragenas** Antanas —Orelių k., Ežerėnų apsk. **Sidoravičius** Juozas — Šakių dvaro, Šakių val. ir apskr. **Butkauskas** Adomas — Budežerių k. Vilkaviškio val. ir apskr. **Flikis** Fricas —Užbalių k., Gižų val. Vilkaviškio apskr. **Kumelis** Juozas —Dusėtų, Ežerėnų apsk. **Stadalius** Jonas — Degučių k. Šumskų val. Mariampolės apskr. **Kasikauskas** Antanas —Katiliškių k., Mariampolės apskr. **Liukinevičius** Jonas —Kybartų, Vilkaviškio apskr. **Miknevičius** Jurgis —Šančų, Kauno priemiesčio ir apskr. **Brazaitis** Juozas — Kumelionių k. ir val. Mariampolės apskr. **Bandza** Juozas — Skliausčių k., Vilkaviškio apskr. **Mauraitis** Kazys —Viščekaimio k. Vilkaviškio apskr. **Streikus** Antanas — Antazavo val. Ežerėnų apskr. Mekšinas Antanas — Baroviškių k. Ežerėnų apskr. **Abaris** Jonas — Manuliškių k. Antazavo val., Ežerėnų apskr. **Hildebrandas** Kohim (žydas) — Varšuvos miesto. **Endziulaitis** Petras —Turčinų k. Šakių apskr. **Arštikis** Apolinaras —Josvainių miestelio, Kauno apskr. **Streikus** Dominikas —Manuliškių k. Antuzavo val. Ežerėnų apskr. **Sanadauskas** Antanas —Čičkų k. Vilkaviškio apskr. **Uknevičius** Jonas —Vištyčio, Vilkaviškio apskr. **Matijošaitis** Kazys — Baltgudžių k. Šakių apskr. **Semetas** Vincas —Pašaltunio dvaro, Tauragės apskr. **Stočkus** Jurgis — Margašilių k. Mariampolės apskr. **Baltrušaitis** Antanas — Šilšuodžiuk. k. Gražiškių val. Vilkaviškio apskr. **Senkus** Pranas —Plutiškių k. Mariampolės apskr. **Koninas** Ber. — Vilniaus miesto. **Petrauskas** Stasys — Degučių k. Kvietiškių val. Mariampolės apskr. **Guduckas** Pranas —Malinavo k. Pakuonio val. Mariampolės apskr. **Siškauskas** Vladas —Kalvarijos miesto, Suvalkijos. **Arbatauskas** Kazys — Gražiškių kaimo ir val. Vilkaviškio apskr. **Pažėra** Antanas — Veivėrų val. Mariampolės apskr. **Urnevičius** Feliksas. **Kemundris** Konstantas — žiemių k., Panevėžio apskr. **Dubickas** Stasys — Raikunų k. Vilniaus apskr. **Korsakas** Viktoras — Pogorelščinos k., Ašmenos apsk. **Voiniušas** Viktoras. **Zvicevičius** Mečys — Kauno miesto.

Kontužyti:

Piragas Jonas —Prienų miestelio, Marampolės apskr. **Priunas** Vincas —Šilsvaidžių k. Gražiškių val. Vilkaviškio apskr.

Be žinios dingę:

Valaitis Jonas — Alango k. Tauragės apskr. **Kasenavičius** Jonas — Alango k. Tauragės apskr. **Mauža** Juozas —Miknaičių kaimo, Bublių val., Šakių apskr. **Jankevičius** Vladas — Tapniškių k. Sasnavos val. Mariampolės apskr. **Jecevičius** Vladas —Aleksand. dv., Kalvarijos apsk. **Jamantas** Steponas — Plikiškių k. Šimonių val. Panevėžio apskr.

(Bus daugiau).

JUOZAS KAČERGIUS.

Kalinio Užrašai.

Pirmoji Dalis.

Kalvarijos kalėjimo kapelionas arba mistras buvo jaunas kunigas Jankauckas, kuris taipgi drauge pildė priedermes vikaro prie Kalvarijos bažnyčios.

Paprastai Suvalkijoje kalėjimo kapelioną vulgariškoje kalboje vadina vagių kunigu. Taigi mistras Jankauckas ir buvo vagių kunigas, kuris rupinosi taip vadinamais dvasiškais kalinių reikalais, jeigu taip galima išsitarti, arba praščiau kalbant vedė ant kelio išganimo suklaidintas avis..

Aš čionai nekalbėsių apie kunigą kaipo ypatą, bet tiktai aplamai pasakysiu apie dvasiškijos darbus, atliekamus už visuomenės pinigus. Taigi ant kiek reikalingi dvasiški vadovai del prasižengėlių kalėjimuose ir kokią naudą del jų suteikė dvasiški vadovai — gali pasakyti žemiaus aprašyti faktai.

Pirmas:— Auklėtinis kunigo Budzeikos, Garlevos džekono, tulas J. Digrys buvo labai gabus kaimo vaikas. Džekonas panorėjo jį dėlei skambaus balso mokinti vargoninkauti, arba prasčiau kalbant norėjo padaryti tarnu bažnyčios arba savo locnu vergu. Bet rupeščiai džekono nuėjo niekais. Digrys apsivogė Garliavos bažnyčioje ir patsai džekonas padėjo jį į kalėjimą. Matomai Digrys patapo kriminalistu dėlei nemokėjimo auklėti ir stokos atsakančios priežiuros. Kunigas, atiduodamas jauną vaiką į kalėjimą, beabejonės tiktai manė, kad jis potam pasitaisys ir bus geras. Bet kunigas didei apsiriko. Digrys daugiau nebegrįžo ant tiesaus kelio ir 1899 metais tapo išgintas Siberijon amižinam apsigivenimui.

Antras: — Tula Marė Mažeikienė, budama gabi siuvėja, ištekėjus už vyro, paliko davatka ir buvo didėje globoje kunigo džekono Smalensko. Kiek vėlaius Mažeikienė ėmė vagiliauti ir pakliuvo už vagystą ceikių (audinių)iš krautuvės kalėjiman. Tarp penkesdešimtis keturių metų savo amžiaus, Mažeikienė išbuvo kalėjime kaipo prasižengėlė trisdešimts šešis metus. Prie šio turiu pridurti štai ką: 1906 metais, 23 gruodžio Mažeikienė atbuvo savo pabaudą ir tapo paliuosuota iš Kalvarijos kalėjimo. Vienok ji toliaus rybų Kalvarijos miesto nebegalėjo nukeliauti neapsivogus. 26 gruodžio tų pačių metų vėl suima Mažeikienę už pavogimą žipono aptiekos mokinio ir pasodina atgal į Kalvarijos kalėjimą, kuriame po kiek laiko užbaigė savo juodo ir purvino gyvenimo dienas. Mažeikienė Kalvarijos kalėjime pasimirė.

Galima apie panašius prasižengėlius visaip manyti: tai yra arba liguisti ir nepagydomi žmonės, arba manijakai arba išsigimėliai.

Bet yra žinoma, kad Kalvarijos kalėjime 95 nušimtis yra nuolatinai kalėjimo gyventojai; keturi nuošimčiai pirmu kartu, ir vienas nuošimtis nekaltai uždarytų kalėjiman.

Kada sustojo karetka, kurioje mane lydėjo du žandarai, ties pačiomis durimis geltonai nudažytos triobos, kurią ištolo regėjau, ir kada pamačiau prie kalėjimo durų budą, kurioje pietavo ginkluotas sargas,tuomet pas mane jau nebuvo jokios abejonės, kad tai busima mano dviejų metų kalinimo vieta. Kalvarijos kalėjimas — dvokiantis urvas!

Fiodorov, starša žandarų, kuris mane lydėjo drauge su unterių žandarų, ruščiu balsu, tinkamu tiktai Rusijos tvarkdariui, pareikalavo atidaryti kalėjimo duris, per kuriais aš įžengiau kalėjimo kieman. Potam įvedė mane žandarai į raštinę prie kalėjimo, kurioje sau vienas sėdėjo ir tartum žinodamas, laukė manęs patsai kalėjimo viršininkas. Fiodorov padavė jam popieras, kurias greitai peržvelgė, pasirašė kopiją įteikė Fiodorovui atgal. Potam kalėjimo viršininkas pasišaukė staršą ir prisakė mane, kaipo prasižengėlį už politiką, patalpinti ant antrų lubų, į atskirą kambarį. Tame kambaryje teko man išbuti su viršum aštuoni mėnesiai.

Tai buvo mano gyvenime baisios dienos. Aš subugau ir labai pavargau. Suviršum aštuonis mėnesius buvau atskirtas nuo viso pasaulio. Nebuvo leista nė pasiskaityti apie bėgančius reikalus, nė su nieku pasikalbėti, nė laišką parašyti be žinios žandaro. Pasimatymas ir tai tiktai prie žandarų rotmistro sykį į mėnesį su artimiausiomis ypatomis: žmona ir dukrelėmis. Tai buvo žiauri kankynė. Žmogus nebegali sudėti akių per kiauras naktis. Kankiniesi apsaustas rupesčių ir paskendęs juodose mintyse. Rupi ateitis, — gerovė šeimynos, — sveikata ir už vis labiausia pabaiga kalinimo arba galutinis nuosprendis . Prie aukščiau minėto, dar pridėkime nuobodumą, tiktai tuomet galėsime suprasti vargingą ir sunkų padėjimą prasižengėlio už politiką.

Nemažai kankina ir nebeduoda pasilsėti taipgi įvairus smulkus sutvėrimai, sandraugai kailnių, arba amžini kalėjimo gyventojai, kaip tai: žiurkės, pelės, blusos ir kiti. Šitie smulkus kalėjimo gyventojai visuomet esti nepaprastai žiaurus. Vieni iš jų kaliniams kraują siurbia, kiti neduoda miegoti ir per kiauras naktis po kambarį beldžiasi it pasiutę, treti blėdį teikia.

Oras kalėjimo labai švankus. Kambariuose oras taipgi švankus, drėgnas, troškus ir pelėsiais dvokia. Maistas labai prastas. Sienos kambariuose apšepę ir suterštos; grindys žiurkių ir pelių išlandytos.

Tokis tai buvo Kalvarijos kalėjimas, kuriame valdžia caro Nikalojaus teikės mane apgyvendinti. Jau aš radau pirma manęs uždarytus už "Sietyną" Kalvarijos kalėjime: Juozą Lietuvniką ir jo žmoną Oną, gyventojus Degučių, Senapilės priemieščio; Jonas Luobikis, Sasnavos bažnytkiemio zakristijonas; Petras Oliaka iš Balčiunų kaimo, Pažerių valsčiaus; senelis Andrius Minkevičius (Minkus) be pastogės — nuo Sudargų, kuris gyveno vien tiktai iš kontrabandos. Ant galo Jonas Strimaitis, kurpius iš Vilkaviškio, kurį žandarams paskundė davatkos dėlei nesėbravimo su jomis arba aiškiaus — dėlei šalinimosi nuo paleistuvavimo su Vilkaviškio davatkomis. Dėlei keršto ir pagiežos nelabųjų, vaikinas turėjo nekaltai sėdėti už "Sietyną".

Tiesa, po paliuosavimui iš Senapilės tardymo arešto aukščiau minėtiems sietyniečiams Kalvarijos kalėjime žiemavoti neprisiėjo.

Senelis — Lietuvos karžygis.

Veinok su pagarba reikia paminėti senelį Minkevičių, kuris prieš žandarus nelenkė savo žilos galvos ir be jokios baimės, drąsiai, su panieka, atmetė šį pasiulimą Vonsiacko:

"Išduok ypatas, kurioms pristatai lietuvių literaturą, tai aš tave tuojau paleisiu iš kalėjimo".

Žandarų viršininkui Minkevičius taip atrėžė:

"Aš verčiau rudyti kalėjime ir greičiau numirsiu, negu paliksiu išdaviku kaimynų ir pažįstamų".

Galų-gale baigiant sietyniečių tardymą, atėjo ir Minkevičiaus eilė, kurį žandarų viršininkas užklausė:

"Ar prisižadi neiti į Prusus ir ar atsisakai nešti iš Tilžės lietuviškas knygas, tai tavę kaip bematant paliuosuosiu iš kalėjimo".

Minkevičius netiktai neatsisakė nuo nešimo knygų, bet stačiai su prastuolio kaimiečio drąsumų pasakė:

Kaip tiktai mane paliuosuosite iš kalėjimo, aš tuojau eisiu į Tilžę knygų — tai mano amatas, kuriuomi aš pelnau sau duoną".

(Bus daugiau)

Fragmentai.

O gyvenime! Tavo amžinoji drama ligšiol tebera lošiama. Kiekvienas veikėjas - ramybėje ar kovoje - pildo savo rolę. Siela žiuri ir šypsosi.

Ir šiadiena nuliudimo skausmai apdraskė sielą. Rytojaus sandeliai yra išeikvoti sraugu riavime ir rėksmingoje puctoje. Siela žiuri ir ašaroja. Nes nusilpusi yra širdis.

Džiaugsmas žaidžia su širdgėla; skurdas — turtų; ir ašaros — liniksmybe.

Pasekmė ir stoka siaučia aplink.

Ir kas linksmas? Kas verkia. Mirtis šaiposi iš Gimimo.

Mes vis žaidžame. Ir galų - gale pailsę ir nuvargę, prašome pasilsio.

O klausinėjančioji širdis! Nesustok klausinėti, kol neišriši gyvenimo problemų!

Nesustok atkartoti praeitį; darodlinėti sielą, ateitį. O širdis! atidengki sielos misteriją!

Musų kelias guli amžinybės plačioje juroje.

Mes supamės per valandėlę tarp praeities ir ateities.

Sustokime suptis ir žengkime ant Laiko žaliuojančios sielos.

Jos lapuoti atkrančiai ir šlakuotos vatelės vilioja mus iš musų kapų likimo, kuomet širdgėla ir džiaugsmas nebejstengia sukelti murmyse ašarų ar šypsos.

Nepatirtu keliu, o siela, tavo valtele plaukia, kad susirastų prieglaudą; ir tavo prieglauda esti pridengta šydru.

Plaukki, o siela! kol priplauksi žaliuojantį antkrantį.

Ir tuomet tvirta mintimi tu pažinsi Realybę.

Ir laikas esti didžiausioji tavo dovana, kuriam tavo sublemiškas likimas nusilenkia.

Kas tai Gyvenimas?

Veltui mes gal stengiamės atspėti sfinksą.

Bet gyvenimas yra proga — palaiminti kaikurias apvieńėjusias gyvastis.

Tikėjimo akimis ir vilties širdžia stengkis mylėti viską, kas gyvas.

Meilės ranką apibarstyk puikiomis ir kvepiančiomis gėlėmis aptemusius takus.

Omnia Vincit Amor.

Krinta lapai, krinta nyksta.

Krinta lapeliai, trinas po kojų,—
Krinta pageltę, šlama liudnai;
Blaško juos vėjas, taršo - nešioja
Pilnos pelkynės, pilni takai...
Ąžalas, gludi šakas išplėtęs,
Beržas siubuoja, barsto lapus;
Eglė vaitoja, pušys linguoja,
Miškas ir girios mena kapus...
Dienos apsnudę, niurklios - myglotos,
Lytus tik pila iš debesų;
Krumai nuraudę, pievos šarmotos;
Laukuose tyla, — nėr klegėsių...
Kekės šermukšnių žių — raudonuoja
Skraido ir kraukia varnų pulkai, —
Raudonas uogas lesa - kapoja, —
Tušti girelė, tušti laukai!...
Toli, galvijai, girdžias mauroja—
Bliauna avelės, zurza vaikai
Žmogus paniuręs dirvą kartoja—
Skrenda į pietus žąsų pulkai...
Slenka saulelė, slepias, išbalus,
Žiudi ant likučių—medžių sausų;
Žemė nuplikus, žemė atšalus—
Bijos patekti erdven dausų...

X. 14.19. **A. J. Jokubaitis.**
Boston University,

K. Šliupas ir neužtarnauti "titulai".

Laiškas Redakcijon.
New Haven, Conn.

Spalio 10, d., 1919.

Gerbiamoji "Sandaros" Redakcija!

Su tirku nuobodumu skaitau korespondencijas kurtose aprašoma kokio ten "profesoriaus K. Šliupo" prakalbos. Turinys tų korespondencijų manę nei šildo nei šaldo, bet prikergimas profesoriaus titulo prie mano vardo tikrai manę erzina.

Užėjo pas mus titulavimusi pavietrė. Vieni nebudami inžinieriai tikrcje to žodžio prasmėje visgi vadinasi "inžinieriais" ir gana; kiti pramokę kiek braukyti šonkaulius iškilo staiga į "daktarus"; kiti budami advokatų "šuniukais" vadinasi "advokatais"; pagaliaus dar kiti, kurie ištikrųjų nieko nemoka, virto, žinoma, tiktai gerbiamais. Nesakaus, kad nėra pas mus nei inžinierių, nei daktarų, nei advokatų, nei šiaip gerbiamų vyrų — bet daugumas tokių randasi dabar Europoje išskyrus gal kiek daktarų, dentistų, advokatų ir muzikų. Musų žmonės ir laikraštininkai abelnai turėtų atminti, kad prasmės turinti titulai yra užsipelnami tiktai per ilgą, nenuoalsų, ir teisingą pasidarbavimą. O čia šiandien staiga iškilo daug vadovų-vadavukų tarpe musų žmonių. Kaikurie jų yra geri ir išmintingi žmonės. Gi kiti, kurie toli gražu nėra taip geri ar išmintingi, užsideda penkių dolierių skrybelę ant penkcentinės galvos, rėdosi sulyg Gabrio nustatytos mados — ir negalėdami suprasti kodėl jiems net ir tada žmonės nepasitiki iš desperacijos prisikergia "inžinieriaus" arba jeigu tik pramoko, sakykime, liampas išdirbinėti — bent "gerbiamojo" titulą. Na ir laukiama kad bent kuomet žmonės puls ant kelių prieš juos, kaip prieš kokius didvyrius. Tokie vadovai — vadovai iš savo mylistos — yra, žinoma, šarlatanai.

Todėl aš prašyčiau, kad bent manęs žmonės nei laikraščiai "neprofesoruotų". Nors buvau instruktorium Wisconsino Universitatėje ir prelektorius Columbijos Universitatėje, visgi dar nebuvau įgyjęs profesoriaus titulą. Šįmet nebemokinu. Todel ir prašau , kad manęs be prasmės netituluotumete, jeibent tik kad pasityčioti iš manęs. Užtai ir nepyksiu.

Su tikra pagarba

K. Šliupas.

Į LIETUVIŠKAS DAINININKŲ DRAUGIJAS.

Viena Muzikališka Draugija rengiasi išleisti muzikališką veikalą, kuriame tilps įvairių tautų po dvi Liaudės dainas. Toje knygoje nori atspausdinti visų Amerikoje gyvenančių tautų dainų, originalėje ir anglų kalboje. Pertai negali daugiau talpinti kaip dvi kiekvienos tautos. Tik, žinoma, nori kad jos butų populiariškiausios. Lietuviškų populiariškų dainų yra-gi šimtais. Taigi mes ir kreipiames į visus Amerikos lietuvius dainininkus ir dainininkes, prisiųsti musų adresu vardus dviejų dainų, kurios labiausiai mėgiamos apielinkėje. Mes-gi jas gavę ir pasikalbėję su vietos lietuviškos muzikos žinovais paduosime tas, kurios pasirodis daugiausiai vartojamos. Mes žinome, kad lietuvių Tautos himnas yra visur dainuojamas, taigi jo neį nesiųskite. Siųsdami adresuokite:

Lithuanian Bureau,
124 E. 28th St., New York, City.

Prierašas: Mes nežinome su kokiais muzikos žinovais "Lithuanian Bureau" tarsis, taipgi netikime, kad "apielinkės mėgimu" butų galima tinkamai nuspręsti. Del to mes pasitarėme su gerb. komp. M. Petrausku, kuris į tai štai ką parašė:

—Populariškiausi muzikos dalykai yra šie:

Tautos Hymnas — "Lietuva Tėvynė Musų" (harmonizuotas Miko Petrausko, — žodžiai ir motivas V. Kudirkos).

Chorui "Oi tu Jieva" — Mikas Petrauskas, "Bernužėli Nesivoliok", "Motuš, Motušė" Mikas Petrauskas, "Šaltyšius" — S. Šimkus.

Solo dainos ir liaudies (melodija ir žodžiai)
"Jojau dieną",Mikas Petrauskas
Tykiai Nemunėlis teka " "
Ko ludit, Sveteliai " "
"Pamylėjau vakar", S. Šimkus.
"Vai varge" (iš liaudies) " "

Kritika. Oi tu jieva" (iš dalies) ir "Motuš motušė" choralės lietuviškiausios. Iš solo lietuviškiausia "Tykiai Nemunėlis teka", "Jojau diena" — turi identiškumų su finų liaudies dainomis. "Pamylėjau vakar" — per dėm russicizme išsimaudžius. Turi lietuviškumo daug tai "Ko liudit sveteliai" ir "Vai varge, varge", "Šaltyšius" ir "Bernužėlį nesivalkiok" — mišintis rusų, lenkų ir lietuvių muzikalių modelių.

M. Petrauskas.

LIETUVOS PILIEČIŲ BALSAI.

Aptarus visus valsčiaus reikalus, tą pat šių metų birželio m. 19 d. buvo visuotinas valsčiaus gyventojų mitingas, kuriame valstiečiai išreiškė šiokia savo nuomonę:

"Mes, Liudvinavo Valsčiaus gyventojai, visi gerai žinom ir suprantam dabartinę Lietuvos padėti ir žinome, kaip mus vargino rusai, vokiečiai, o paskutiniu laiku ir lenkai, pasivadinę musų geradariais ir draugais. Jie paėmę didelį Lietuvos žemės plotą su Lietuvos Sostone Vilnium šeimininkauja saviškai, nesusitaikindami su vietinių gyventojų reikalais Lietuvių ir kitų tautų, o visur tik bruka savo lenkišką tvarką ir visame kame teikia tik lenkus ir kitus, prielankius sau, ir parsidavusius lenkams žmones, ir kadangi mes girdime, kad Lenkai, paimdami Lietuvos plotus, kuožiauriausiai elgiasi su vietiniais žmonėmis: viską atiminėja ir kiekvieną prakilnesnį žmogų suima, tad mes Liudvinavo Valsčiaus piliečiai, pasiremdami dabartinėmis visų prakilniausių žmonijos vadovų pažiuromis, kad kiekviena ir mažiausia tauta turi teises apsispręst ir laisvai tvarkyti savo visuomenės gyvenimą, kuo griežčiausiai protestuojame prieš tokį lenkų sauvalingą pasielgimą ir neteisėtą Lietuvos plotų grobimą su sostine Vilnium, Gardino miestu ir kitų vietų, kurių gyventojai norėtų drauge su Lietuva gyvuoti šaukiamės į Paryžiaus Taikos Konferenciją, kad sustabdytų lenkų savavalingus neteisėtus užgrobimus ir kad kiekveina tauta galėtų laisvai ir kaip žmonės reikalauja tvarkyti savo ekonominį ir politinį gyvenimą. Ir griežtai reikalaujame, kad kuoveikiausiai išsikraustytų iš paimtųjų Lietuvos miestų: Vilniaus, Gardino ir kitų vietų musų priešai lenkai.

Geistina butų, kad kiekvienas valsčius suprotestuotų prieš lenkus.

Originalui atatinka.

Liudvinavo Valsčiaus
Tarybos Pirmininkas
(pasirašė)
Sekretorius (pasirašė)

"SANDARA"
(Buvusi "Ateitis)
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS ORGANAS
Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00
" " (Užsieniuose) $2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.
"THE LEAGUE"
The Organ of the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
Editor
KASTANTAS NORKUS
Business Manager
JONAS KERDIEJUS
Yearly Subscribtion:
In the United States $2.00
Six months $1.00
To Foreign Countries $2.50
Kreipiantės rašykite:
"Sandara"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taiso ir trumpina sulig savo nuožiuros. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondecijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negrąžinami.

DIDELĖS PERMAINOS LIETUVOJE.

Mums praneša iš Washingtono, kad jau atvyko Amerikos Lietuvos karinė misija.

Iš Paryžiaus pranešama naujas Lietuvos ministerių sąstatas.

Kad sutaupint vietą tai nepakartojame atskirai, bet meldžiame skaitytojų patėmyti ALTF. pranešimą iš 16 d. Spalio kur tos žinios pakartojamos.

Dabar Lietuvoje yra didelis politinis krizis: ministerių permainos; vyriausio karės vado Žukausko rezignacija; naujai paskirto karės vado Šlabaševičiaus mirtis; lenkiškų dvarininkų bjauri politika Lietuvoje prieš Lietuvos valdžia del dvarų dalinimo klausimo; lenkų ir rusų įsiveržimas į Kauną ir kiti dalykai.

Į šiuos dalykus mes reagnuosime sekančiuose "Sandaros"numeriuose.

Dabar tik tiek galima pasakyti kad kuomet Lietuvos valdižia pradėjo dalyt ponų dvarus darbo žmonėms, tat tie ponai daugiausia lenkai,dėjo visas pastangas, kad tik padaryt sukilimą prieš Lietuvos valdžią. Lenkų dvarininkams provokatiškas darbas Lietuvoje dalinai pavyko, nes prieš Lietuvos valdžią kovoja Rusijos caristai ir bolševikai, Vokietija, talkininkų remiama monarchistiška Lenkija ir raudoni bei juodi išgamos iš lietuvių tarpo.

Rusijos caristai susidėję su vokiečiais sumušė lietuvius ties Šiauliais, o vėliaus jie ir į Kauną įsiveržė ir savo valdymo budą paskelbę vertė lietuvius vėl svetimų monarchų klausyti, o lietuvių darbo žmonių pastatytą valdžią ignuoruoti.

Šis baisus krizis greičiau prives prie aiškesnės pagelbos Lietuvos likimą. Dabar talkininkai ištiesų jau negalės ramiai žiurėti į rusais, lenkais ir vokiečiais žudomus Lietuvos gyventojus, bet privalės Lietuvos klausimą lygiai svarbu skaityti, kaip ir kitų tautų laisvės klausimus.

Bostono "Transcript" Spalio 15, patalpino puikų straipsnį savo bendradarbio iš Washingtono, kur išdestoma faktai, kuriais remianties viso pasaulio valstybės privalo pripažinti lietuvių tautos laisvę.

Reikia tikėti, kad kelių savaičių bėgyje bus galutinai išrištas Lietuvos laisvės klausimas ir visokie nedorėliai nustos kesinęsi pavergti Lietuvą.

Patvarumu, tėvynės meilė ir energija apsišarvavę, broliai lietuviai, dirbkime labui musų tėvynės laisvės ir tvirtai tikėkime, kad Lietuva, kuri iškentė milijonus smugių — nebus amžinai suminta žiauriais užgriebikais, bet pergyvenus ir šį smugį įžengs į šviesų laisvės kelią, neteisybės laudros išsiblaškys iš Lietuvos ir daugiau vergijos kentusios musų tautos žmonės — musų broliai, sesers, tėvai ir motinos — naudosis tai brangiąja laisve. prie kurios eidami erškėčiuotus kelius jie savo kraujų apleistė ir prakilniausiais lietuvių tautos aržygių lavonais nuklojo.

Darbas ir Autoritetas.

Darbas ir Autoritetas.

Netik darbo žmonės, bet ir dykaduoniai žino kas tai yra darbas, veikimas, o vienok nevisi šioje gadynėje dirba.

Taipgi visi žino kad autoritetas arba autoritetigumas, tai yra galybė ką nos valdyti, o vienok toli gražu ne visi žmonės atskiria teisingą autoritetą nuo neteisingo kitaip sakant —žmonės dažnai skaito autoritetu tai, kas absoliutiškai nėra užsitarnavęs jokio autoriteto.

Pavyzdžiui paimkime Rusijos carą, carus arba jų šaikas: jie Rusijos liaudį skriaudė ir vergė be jokios mieros; jie išdykaudami ką norėjo tą darė su savo pavaldiniais — mokslininkais ir valstybės darbininkais; jie privertė 180 milijonų žmonių juos garbint, vadint autoritetais, valdytojais, viešpačiais ir tam panašiai, nors apart skraudos jie šaliai daugiau nieko neduodavo

Dauguma Amerikos lietuvių išneša nusprendžius apie asmenis ir įstaigas taipgi ne iš jų darbo, bet iš "autoriteto". O tame tai ir yra didžiausis blogumas ir musų visuomeninių darbų tarmozavimas.

Dabartiniame laike kuomet Lietuvos reikalai pasiekė neišpasakyto opumo, butinai reikia, kad autoritetas butų pripažintas už nuveiktus ir veikiamus darbus,o užnegarsius pasivadinimus, augštą kalbos arba rašybos toną, nes kitaip mes Amerikos lietuviai vis eisime prie Lietuvos gelbėjimo senovišku budu, o butent: "žingsnis pirmyn — žingsnis atgal".

Toks "bėgimas ant vietos" turi but pakeistas tikru darbu del Lietuvos gelbėjimo: visi brangintieji Lietuvos likimą žmonės privalo drąsiai stot į darbą už varguose paskendusiuos karžygiškos Lietuvos liaudies paliuosavimą, ir privalo žinoti, kad tik tas yra didelis ir galingas kas dirba, o ne tas kuris autoritetingai didžiuojasi. Tai galima pritaikyt prie asmenų ir įstaigų.

Sveiko patrijotizmo dvąsią Amerikos lietuviuose gaivina Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara. Prie Sandaros susispietę ir spiečiasi visi prakilnųs lietuviai, kurie Lietuvos liaudies laisvę stato augščiausiu idealu. Juk ne vyčiai ir ne bolševikai, o vien tik sandariečiai užlaiko Lietuvos Neprigulmybės Fondą, Amerikos Lietuvių Tautinę Tarybą ir gausiai atsiliepia į visus lietuvių kulturinius ir politinius reikalavimus.

Vienok atsiranda elementų, kurie vien tik savo autoriteto putimu bando pasidarbuoti Lietuvos labui, o visą darbą veikiančius sandariečius ignoruoja.

Nekalbant apie klerikalus, taip elgiasi tuli asmens iš Amerikos Lietuvių Tautinės Tarybos.

Užurpatorių taktika sandariečių neatgrąsins nuo švento darbo del Lietuvos labo.

Amerikos lietuvių visuomenė kaskart aiškiau mato prakilnų Sandaros Partijos veikimą ir sandariečių skaičius kas - kart žymiai didėja, nežiurint to, kad tuli pseudo - patriotai visu smarkumu, žodžiu ir laiškais, bubnija apie Sandaros vedėjų neautoritetingumą.

Mat liaudis jau pati protauja ir išpustų "autoritetų" pagirų nepaiso, nes žino, kad dabartinis Sandaros prezidentas Dr. J. Šliupas turi užtektinai autoriteto savo darbais garbės užsitarnavęs, dabar dirba prie Lietuvos valstybinio gyvenimo kurimo Letuvoje. Kiti sandariečiai, taipgi pavyzdingiausi Amerikos lietuviai.

Sandariečiai pagal savo programą dirbdami prakilnų darbą nekreipė domos į pseudo-patriotų politiką, bet dabar daugiau į tai ramiai žiurėti negalima, delto nuo sekančio "Sandaros" numerio mes pradėsime skelbti tikrų lietuvių - tėvynainų nuomones šiame "darbo ir autoriteto" klausime, o prie teisybės turime prieiti.

Apžvalga.

Mėnesis iki Seimui.

Lapkričio 20, 21 ir 22 dienomis Waterbury (48 Green St.) atsibus Sandaros Partijos Visuotinas Seimas.

Šis seimas įvyksta labai svarbiame Lietuvos valstybinio gyvenimo kurimosi momente, del to labai daug reikalų linkui Lietuvos ir linkui musų organizacijos turės buti atlikta.

Kiekvienas sandarietis privalo pasirengt pasiųst sumanymų pasveikinimais Sandaros Partijos Seimui.

Amerikos Bankai.

Amerikoje yra 16,500 valstybinių bankų, 625 — draugijinių,, 1,200 — saugajimo valstybinių popierų, 1,600 "trust" bankų, 7,800 — nacionalių bankų.

Prieš karę Amerkos žmonės buvo sudėję į bankus $2,186,00-0,000, o dabar įdėliai bankose siekia arti šešių miliardų dolierių.

Šiais sunkiais uždirbtais darbo žmonių pinigais bankieriai gelbsti fabrikantams, —tais pinigais statomi fabrikai ir tais pinigaiss net mokama algos darbininkams.

Amerikoje yra apie 80,000 visokios rušies milijonierų, kuriems milijonus taipgi darbo žmonės supylė, gaudami tik nuotrupas savo sunkaus darbo varsių.

Chinijos Atbudimas.

Chiniją palietė Europos ir Amerikos kultura. Chinijai nepatinka, kad svetimtaučiai nori užgriebti jos pramonę ir prekybą, kaip lygiai nepatinka, kad talkininkai nori atiduoti japonams chinų Shantung.

Paskutiniu laiku Chinijoje (Čainijoje) tapo atdaryta daugybė mokyklų, žymiai padidintas valstybinis biudžetas, pravesta daugybė gelžkelių, sudarytas didelis prekybinis laivynas.

Chinija užima 5 milijonus keturkampių mylių plotą, o gyventojų yra apie pusė miliardo.

Chinija organizuoja savo kariuomenę, ir jeigu tik dešimtą dalį gyventojų sucrganizuotų, tat sudarytų apie 50,000 karėivių.

Dabartiniame laike Chinija turi 800,000 organizuotos kariuomenės, turi savo aviatorius, savus Amerikoje ir Europoje išmokytus inžinierius,savo Raudonąjį Kryžių.

Chinijos monarchai sulaikė tą šalį nuo progreso, bet dabar Chinijos liaudis nusikratė monarchų "globa" ir žengia sykiu su kulturingu pasauliu.

Vladivostoko Klausimas.

Anglams ir amerikonams prasišalinus iš Rusijos Šiaurės — Archangelsko fronto — prasidėjo rusų nesutikimai su talkininkais Vladivostoke.

Vladivostokas yra tolimu Sibiro Rytų prekybos centras ir portas prie Japoniškų jurių.

Pradžioje šios visapasaulinės karės ir visus 1915 metus Rusijos valdžia kas mėnesis vertė milionus rublių Vladivostoko tvirtovės statymui, idant apsisaugot nuo japonų, kurie iš vardo buvo Rusijos talkininkai.

Rusai Vladivostoko tvirtovės statymui užlaikė daugybę inžinierių ir tukstančius darbininkų. 98 kalviai buvo aptubdyti kanuolėmis, tuom pačiu laiku, kuomet rusų armija prieš vokiečius buvo siunčiama su tuščiuomis rankomis arba su lazdomis laikyties prieš vokiečių kulkasvaidžius.

Tai vis buvo Rusijos caristų valstybinės išdavystės darbai. Inžinierius Petrovas, narladčikas Pratapovas ir daugybė padriačikų prisipylė milijonus iš karės reikalams leistų pinigų, bet tos išleidos Rusijai jokios naudos nenešė.

Šiandie Vladivostoke daugiau galės turi amerikonai, angiai ir japonai, negu rusai. Amerikonų rankose yra miesto gelžkeliai ir didelė dalis prekybos. Maistą taip pat ne rusai kontroliuoja.

Rusams tas nepatinka. Priamuro oblasties komanduotojas Roznoff atsiuntė į Vladivostoką 4,000 kareivių, neva sutikimui social - revoliucionierių sukilimo. Bet be jokio sukilimo įvyko susirėmimai tarp kareivių ir tapo užmušta vienas rusas, vienas čechas ir vienas Amerikos kareivis.

Kolčakas nepatenkintas talkininkų šeimininkavimu ir kolčakiniai laikraščiai kritikuoja talkininkų poziciją Vladivostoke.

Talkininkai savo pasitarime Vladivostoke nutarė pareikalaut, kad kolčakinė Roznovo armija butų ištraukta iš Vladivostoko, vienok rusai nesitraukia.

Japonijos generolas Inigaki, ėjęs prieš rusus, dabar palaiko Kolčako pusę ir net japonišką ordeną Kolčakui davė.

Talkininkai Sibire labai susirupinę, kad Kolčakas nesitraukia iš Vladivostoko, bet prisiunčia dar daugiau armijos.

Vladivostoko klausimas gali pertraukt diplomatinius ryšius tarpe Kolčako ir jį rėmusių talkininkų.

Pastabų Pastabos.

(Rašo Patriotas).

Ar reikia geresnės klerikalams pamokos, kaip ta, kurią jiems davė Lietuvos "Laisvė", atsakydama Amerikos klerikalų užlaikomam ir proteguojamam teologijos daktarui Bartuškai?! "Laisvė yra klerikalų - demokratų organas, bet kagi ji toli stovi nuo misiškių "Draugų", "Darbininkų" ir "Garsų"!

Ten patriotizmas ima viršų ant partijos išskaitliavimo, o čia partija augščiau statoma ir už Lietuvos laisvę!... Antai Gabrinės klikos rėmėjai Mastovski su Chesnun (Česnuliu) Lietuvos krikščionių - demokratų yra pripažinti neištikimais Lietuvos laisvei, o Amerikos klerikalai suriesdami kiša tuodu ponaičiu net į Ekzekutyvį komitetą Washingtone ir užlaiko juodu Lietuvos laisvei suaukatais pinigais.

Ir Tautinėje Taryboje, ačiu dievams, yra jau paaiškėjęs pasiryžimas neįleisti tų ponaičių į Ekz. Komitetą net jei del to prireiktų pertraukti ryšius su klerikalais: jie turi pagalios suprasti, kad tie asmens,kurais nepasitiki jų pačių partija Lietuvoje, negali buti pryšakyje politinio darbo.

Ir dar neseniai buvo vienų — kitų ir T. Tarybos sakoma į p. Mostovskį, kuomet jį Jakaitis su Česnuliu piršo į Egz. K-to pirmininkus:

—Mes augštai gerbiame gerbiamo advokato Mastausko darbus Lietuvos laisvei!...

Mat, laikas atidarė akis.

Kaip Jums patinka šis faktas: Pildomasis Komitetas prieš paskutiniame savo susirinkime, inešimu p. Viniko, nutarė suspenduoti p. Račkauską už tai, kad jis spaudoje iškėlė visą nešvarią Washingtoniečių politiką del Lietuvių Dienos pinigų ir rašė apie ekonominę komsiją. Račkauskas į Pild. Komitetą buvo deleguotas nuo Tautinės Tarybos, — posėdyje, kuriame Vinikas reikalavo suspendavimo, jo nebuvo; vadinasi, tardė ir pasmerkė "už akių". Ir Tautinė Taryba netik neužprotestavo prieš tokį sauvalų Pild. K-to pasielgimą, bet net nepasirupino išgirsti Račkausko nuomonės. Vadinasi, ką padiktavo Vinikas ir ką mielų noru parėmė klerikalai Pild. Komitete — tas buvo šventa Tarybai.

Pius Žuris neina į Washingtoną. Jis pasakė Tarybos susirinkime (7 d. Spalių), kad jis gali pažeminti savo mokyklą, jei sutiks dirbti po vadovyste tokių žmonių Washngtone, kurie neteko pasitikėjimo miniose...

Bet nepaisant to viso, **Liuosybės Savaitė turi pasisekti!** Butinai.

Tarybų ir visokių Komitetų gyvavimo dienos yra jau suskaitytos: kaip tik Lietuvos nepriklausomybė bus pripažinta (o tas jau čia pat), visa tai bus likviduota, ir Amerikoje bus tikroji Lietuvos valdžios atstovybė; taigi visą, tą mes dabar sudėsime ir ko nesunaudosime kovai už Lietuvos laisvę, perduosime Lietuvos valdžiai.

Neremkite Liuosybės Savaitės aukų pamatais! Lietuva nėra elgėta. Lietuva nenori aukų. Bet Lietuva reikalauja iš Jusų, Amerikos lietuviai, kad atliktumet savo pilietiškas pareigas ir duotumet savo Tėvynei, kaipo jos piliečiai, pilietišką mokestį. Duokite nors po dešimtinę nuo galvos. Visi duokite.

Tokią pagalvę užmokėti bus lengva. Mes ir gyvasties, rodos, nesigailėtume Tėvynei, bet to bent dabar negalime padaryti: gyvastis duoda Lietuvos gyventojai, tad mes padarykime nors tiek kiek galime, — paremkime jų kovą savo dolarinėmis. **Vadinasi, švinu — sidabrų — ir auksu, išaudykime tuos kas Lietuvos laisvei stoja ant kelio!**

Rašo Pastabų Rašėjas.

Vienas masažistas, kurį klerikalai "pušindami" vardan savo biznio vadina daktaru, jau galiop užsitarnavo savo draugo Paršaičio, arba vilko, bilietą. Jis griovė viską, kas buvo padoraus lietuvių veikiama. Jis, tas stebuklingas masažistas, išvadino bepročiais Paryžiuje esančius lietuvius už tai, kad jie užpirko Lietuvos sergantiems žmonėms kelis vagonus vaistų. Jis tą savo bielskiškų smegenų nesąmonę paskelbė tėvų marionų organe "Drauge". Dabar Dr. K. Grinius iš Paryžiaus pasmerkia to masažisto judosišką darbą. (Tokių judosiškų darbų tas masažistas jau tiek pridirbęs kad jį seniai reikėjo atsakomybėn patraukti.)

Gal masažistas ir "Draugas" norėtų, kad Lietuvos valdžia pasiųstų Lietuvon kokį laivą brostvų?!

Musų lietuviški "politikai" ir dideli "veikėjai" priveikę "košės ir neturėdami drasinių jiegų kritiką atlaikyti, jieško budų "akių dumimui" savo teisingus žmones "parsidavėlus" padaryti. Bet tai jau priprasti dalykai ir patirta iš praeities yra, kad kas kitus įtarinėja, parsidavėliais, tuos pačius prižiurėti reikia...

Iš Amerikos Lietuvių Taut. Tar. Raštinės.

Pasėdis Rugsėjo 30: Pranešimai Tarybon: 1) Amerikos Lietuvių delegatas į Taikos Konferenciją, p. B. K. Balutis prisiunčia sekančius prnešimus: a) Vertimas memorandumo, kuri Estonijos Latvijos ir Lietuvos respublikų atstovai intekė p. Clemenceau, reikale pripažinimo ir atbudavojimo šitų valstijų; b) paaiškinimą delei šykščiai pareinančių Amerikon politinių žinių delei nepakaktinos iš pradžių organizacijos, kuris trukumas dadar tampa prašalintas; c) jogei visi Lietuvos laikraščiai Amerikon užrašomi; d) jogei Lietuvos pasiuntinystė Amerikon yra rimtai svarstoma ir greitu laiku ji bus išrišta. 2) Išpildamasis Komitetas per p. Vinikaitį praneša sekančiai; a) jogei Paryžiuje susitvėrė Komitetas lietuvius nuo karo šelpti, po pirmininkyste dr. J. Šliupo; b) jogei Lietuvos Delegacijos veikia Informacijos Biuras, vedamas p. J. Žiliaus ir p-lės J. Chadakauskaitės; c) jogei Lietuvos paskelbtoji, Liepos 10 mobilizacija, skamba sekančiai: "Visi Lietuvos piliečiai gimimo nuo 1894 iki 1900 metų esantieji užrubežyje privalo grįžti Lietuvon ir stoti mobolizacijos kariumenėn". Jo vardu Lietuvos piliečių yra suprantama visi Lietuvos piliečiai, neskiriant tikėjimo, nei kalbos, kokia jie namieje vartoja, ir kad šis įsakymas paliečia lietuvius gyvenančius Amerikoje, Anglijoje ir kitur užsieniuose. d) jogei Lietuvos reikalai Taikos Konferencijoje yra svarstomi tam tikroje Baltijos Tautų Komisijoje. 3) The Independent redaktorius, p. Slosson praneša indedas iš francuzų kalbos verstą Lietuvos neprigulmybės dekleraciją. 4 Kongresmanas La Guadia įnešė Atstovų Ruman bilių, kad butų paskirta $15,000 algos ir užlaikymui konsului Lietuvos Respublikos Amerikoje. 5) p. Ambroze priduoda visą eilę lenkiškų laikraščių iškarpų apie provokatoriškus raštus prieš Lietuvą i lietuvius. 6) Tas pats p. Ambroze priduoda leidimus katalikų laikraščio "America," kuriame rašoma prielankiai ir draugiškai apie Lietuvos neprigulmybę. 7) Ineina interpeliacija apie musų viename laikraštyje tilpusi lenkų naudai apgarsinimą. 8) Agitatyvė Komisija per p. Damijonaitį priduoda žinią, jogei apie 15 kalbėtojų apsiėmė laikyti kalbas per Lietuvos Liuosybės Sąvaitę nuo 15 d. iki 22 d. Spalio. Taigi ineina patarimas šitą sąvaitę prailginti laiku. 9) Nuo T. L. T. Sandaros interpeliacija delei tveriamųjų Tarybų vietinėse kolonijose. 10) Įeina p. Račkausko atsakymai delei buvusių užmetimų prieš "Tėvynę."

Nutarimai: 1) Sulyg Lietuvos valdžios nustatymo Taryba patvirtina, jogei Lietuvių Išpildomasis Komitetas Washingtone yra vienintėlė autoritetinga išpildymo įstaiga, veikianti po Tarybų direkcija. 2) P. Žuris nominuota ir parinkta priskirti Informacijos Biuran prie Lietuvių Atstovybės Washingtone. 3) p. Martaus išgautuoju Lietuvon pasportu išdirbti visadinę pasportų sistemą Lietuvon. 4) Prisidėti nuolatinin užlaikyman 4-rių Tautų Lygos biuro. 5) Lietuvos Liuosybės Sąvaitė prailginti, taip kad išeitų pradėjus nuo spalio 15-tos iki pabaigos to paties mėnesio.

Posėdis Spalio 7: Iš pranešimų Tarybon: 1) Išpildomojo Komiteto pirmininkas p. M. J. Vinikaitis prisiunčia kelioliką kopijų brošurėlės - atsišaukimo: "Lithuania against Paland", kurios yra visur išsiuntinėjamos ir

karštai rekomenduojamas, idant butų Lietuvių išsiuntinėjama visiems įžymesniems amerikonams, ypatingai stambioms Amerikos politinėms ir kitokioms draugijoms. 2) Ineina mandatas atstovas Tarybon: p. P. Norkui ir p. M. J. Damijonaičiui nuo Chicagos Lietuvių Tarybos. 3) Ineina pranešimas nuo Dr. K. Draugelio iš Chicagos, kuris rašo, jogei jisai atsistatydinas iš vietos prezidento nuo Lietuvos Neprigulmybės Fondo, ir jogei nuo Spalio 4-tos tą viską jisai paliuosuojąs. 4) Ineina kopija išklausymo p. Bullitt Washingtone kongrese ir dokumentas p. G. G. Battle reikale Estų, Latvių, Lietuvių ir Ukrainų valstijų pripažinimo. 5) Ineina nuo Philadelphijos dešimties lietuviškų draugijų sąryšio rezoliucja, kuri tuloje savo dalyje skamba sekančiai: "Lai bus perleista, kad mes noriai nuo dešimties draugijų sąryšio ir Lietuvos piliečiai, reikalaujame Lietuvių Taryba, kad padarytų tam tikrus ženklelius ir paliudijimus su mokesčių lentele ant antros pusės, ir kad visos aukotuojų aukos, del Lietuvos čia butų surašytos, ir kad tokie paliudijimai butų kaipo pasportai važiuojantiems į Lietuvą. Lai toliaus bus perleista, kad mes reikalaujame Lietuvos valdžią, kad užgirtų, tokius paliudijimus, kurie bus patikrinti per Amerikos Lietuvių Tarybos ir jos šakas, kaipo ištikrimybė Lietuvos pilietystės" ir tt. Po rezoliucijos pasirašo: Joseph Toleiša ir Jos. Ivanauskas. 5) Buvusie delegatai į Lietuvių - Amerikonų Lietuvos šelpimo komiteto sutverimo: p-ni N. Damijonaitienė ir A. B. Strimaitis praneša sekantį: Abiejų sriovių sutartimi susitvėrė "Lietuvos Šelpimo Komisija", kurion šalia Lietuvių veikėjų, ineina žymi dalis įžymių amerikonų, ir veikiausių agitatorių toje srityje priskirta p-ni Turčinavičienė, kuri pasižada taip Lietuvos badaujančių vaikelių labui darbuotis, jogei tikimasi kas mėnuo surinkt iš amerikonų mažiausiai $100,000, už kuriuos bus perkama maistas ir kitoki reikmenys tas bus gabenama Lietuvon per American Relief Administration. Komisijos valdyba susideda sekančiai: Pirmininkas kun. A. Petraitis, vicepirmininkas Dr. Bacevičius, sekretorius A. Steponaitis, iždininkas F. S. Vilmantas, vice iždininkas kun. N. J. Petkus. Nariai p. A. Martus, p-lė Vaševičiutė, p. A. Staknys ir p-ni M. Damijonaitienė. Šios komisijos susirinkimai atsibuna kas seredą, Waldorf Astoria Hotelyje, New Yorke.

Nutarimai: 1) Nustatyta taisyklė, palei kurią Tarybos metiniai susirinkimai atsibus visuomet paskutiniame posėdyje Gruodžio mėnesyje, ir tame susirinkime bus renkama Tarybos valdyba, kuri užims vietą pirmam susirinkime sekančio Sausio mėnesio. 2) Esant bent trejiems Tarybos įstatymams, kurie kas sykis buvo panaujinami, nutarta: sutvarkyti naujus įstatymus ir suvienodinti naujausias taisykles su senaisais dėsnais; tam tikslui išrinkta komisija iš šių: J. O. Širvydas, P. Norkus, A. B. Strimaitis. 3) Philadelphijos Draugijų Sąryšio rezoliuciją nutarta cituoti musų laikraščiuose ir jos visą turinį persiųsti Lietuvos valdžiai, kaipo medžiagą jas taisyklėms prie busiančių Lietuvos Respublikos pasportų sistemos. 4) Paskyrimas žurio Washingtonan stovi sekančioje fazėje: p. Žiuris apsilankė Tarybos posėdyje, kuriame padavė savo išlygas, taipgi išklausius Tarybos išlygas; jam leista savaitės laikas apie tą reikalą apsimislyt ir tada duoti galutiną atsakymą.

Posedis Spalio 14: Iš pranešimų Tarybon: 1) Iš Washingtono Išpild. Kom. persiunčia nurašą sekančio kabelio: "Čionai (Washingtonan) pribuvo pulk. Juododis, pulk. Perry, majoras Sperling, leitenantas Sloan, — visi Lietuvos militareje misijoje. Mes jiems nusamdėm biurą ir jie pradėjo darbuotis. Paryžiaus delegacija prašo jiems pasiųsti kabeliu $15,000 prisirengimui prie Lietuvių Bylos, kuri dabar pareina priešais Augščiausią Tarybą (Taikos Konferencijoje). Prezidentas Smetona ir finansų ministeris Vileišis atsiunčia sekantį kabelį: "Lietuvių išpildomajam Komitetui Washingtone sveikinimai ir padėka už teikiamąją Tėvynei pagalba. Musų dabartinis piniginis padėjimas begalo sunkus. Susimildami pasiųskite kuoveikiausiai $130,000 iš Lietuvių Dienos pinigų, kurių mes su nekantrybe laukiame. Priešakinė dalis Amerikos brigados jau artinasi prie Lietuvos. Siųskite kabeliu $30,000 organizavimui brigados iškaščiams. Taipgi pasiųskite $100,000 kitokiems armijos iškaščiams. Ši pastaroji suma, jei reikalinga, bus galima išmainyti ant musų dabar naujai išleidžiamų bondsų. Siųskite pinigus per Lietuvos Delegaciją kreditan Lyonais Paris, iš kur pinigai bus per kurjerą kuoveikiausiai pasiųsti į Kauną". Nuo žiliaus iš Kauno per Balutį Paryžiuje pranešama sekančiai: "Naujas kabinetas sutaisytas sekančiai: Ernestas Galvanauskas premieras, finansų ir komercijos; Profesarius Voldemaras-užsienių; Dr. Elizojus Draugelis vidaus reikalų; Juozas Tubelis švietimo ir žemdirbystės; Černeckis gelžkelių ir telegrafų; Liudas Noreika teisių; Letukas karės ministerijos administratorius ir provizionalis vyriausis armijos vadas; karės ex-ministeris Merkis jo padėjėjas. Skaičius ministerių sumažinta nuo dvylkos iki septynių." 2) Isp. Kom. telegrafuoja Tarybon nuorašą sekančio kabelio iš Paryžiaus: "Lietuvos atstovybė Londone praneša, jogei Earl Curson veikiamasis valstijos sekretorius užsienių reikalinga, pranešė jam Rugsėjo 24, jogei Anglijos valdžia suteikia Lietuvai provizionalį pripažinimą, kaipo neprigulmingos de facto Lietuvos valdžios. Lapallice Spaudos Associacija ties Bordeaux surengė puikų priėmimą Lietuvos atstovams ir Milošius atlaikė puikią lekciją apie Lietuvą". 3) Dr Blažis praneša, jogei Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija ir Lietuvai gelbėti Draugija turi išsidirbę aiškias ir paskiras platformas. 4) Chcagos Lietuvių Taryba klausia informacijų apie Tautos Fondą ir Lietuvos Neprigulmybės Fondą: kiek jie surinko ir Lietuvos neprgulmybei pasiuntė pinigų. 5) Visa eilė pranešimų iš Washingtono, kurie savo laiku jau perduota musų laikraštijai. 6) ALTS. tairaujasi apie savo atstovybę Taryboje. 7) Natkevičius iš Waterbury pasiųlo Lietuvon keliauti. 8) Amerikos Lietuvių atstovas Paryžiuje, p. Balutis, prisiunčia paveikslėlį su sekančiu rašteliu: "Siunčiu jums žingeidžią atvirutę. Tai Lietuvių armijos vardu Lietuvos kariškoja misija sveikina Francuzų pulką sugrįžusį namo į La Rochell, kur kraujama į laivus musų prekės, po 4-rių metų karės leit. Biliunas skaitė pasveikinimo prakalbą; pulk. Gedgaudas, perdėtinis Liet. kariškos misijos Francijoje; kap. Zablockis ir vienas amerikietis pastojusis Lietuvių Brigadon. Labų dienų visai Amerikos Liet Tautinei Tarybai". 9) Svečias Naikelis iš Stanford Conn. kreipiasi padėti jų vietiniam Lietuvių ir Ukrainų koncertui. 10) Svečias iš armijos p. Chandler atsilanko su svarbią misiją Lietuvos reikaluose.

Nutarimai: 1) Kuoveikiausiai sušaukti abiejų Tarybų susivažiavimą akyveizdoje begalinės svarbos nuotikių Lietuvoje. 2) p. Chandler propozicija referuoti bendram Tarybų susivažiavimui. 3) Chicagos Liet. Tarybai atsakyman duota jos atstovam tam tikros instrukcijos.

J. O. Širvydas, A.L.T.S. Sekr.

Baltijos Tautų Komisija Paryžiuje.

Lietuvių Informacijos Biuras prie Lietuvos Delegacijos Taikos Konferencijoje Paryžiuje praneša per Amerikos Lietuvių Egzekutyvį Komitetą, kad paskelbus "armistice" į Taikos konferenciją Paryžiuje buvo kviesti atstovai maž-daug visų karėje prieš vokiečius dalyvavusių Alijantų pripažintų tautų.

Greitai vienok tautų reikalus ėmė svarstyti tik atstovai penkių didžiųjų viešpatijų— Anglų, Amerikos, Francuzų, Italų ir Japonų (The Big Five). Vėliaus atpuolė Japonai, kaipo menkiaus užinteresuoti Europos reikalų nustatyme, ir tokiu budu pasiliko tik atstovai Amerikos, Anglijos, Francijos ir Italijos (The Big Four) po vadovyste prezidento Wilsono, Lloyd George, Clemenceau ir Orlando, kaipo representantų tų keturių valstijų su vienu abelnu organu "Generaliu Sekretoriatu" (General Sekretariat de la Conference de la Paix).

Prie Taikos Konferencijos tapo įsteigtos kelios atskyriems reikalams tarybos kaip ve: "Kariškoji Taryba", "Augščiausioji Ekonominė Taryba" ir k.

Svarstymui reikalų naujai susitvėrusių arba besitveriančių valstybių liko sutvertos teritorialės komisijos, į kurias paprastai įeina atstovai nuo penkių didžiųjų valstybių (The Big Five). Pavyzdžiui yra: Italų Irredentų Komisija, Jugo-Slavų Komisija, Cecho-Slovakų Komisija, Bulgarų Komisija, Grekų Komisija, Lenkų Komisija ir Baltiškųjų Tautų Komisija.

Baltiškoje Komisijoj yra svarstomi reikalai Finų, Estų, Latvių ir Lietuvių. Įsteigta ji veliausiai, nes tik po pasirašymo taikos su vokiečiais. Iki tol visos šitos keturios tautos, taigi ir Lietuviai, jei kuri turėdavo kokius reikalus su Taikos Konferencija, siųsdavo savo memorandumus, notas ir revindikacijas į Generalį Taikos Konferencijos Sekretoriatą arba, kariškais klausimais, į Generalę Karo Tarybą; ekonominiais klausimais į Augščiausiąją Ekonominę Tarybą.

Iškart Taikos Konferencija norėjo svarstyti Lietuvių reikalus Lenkų Subkomisijoj, Balandžio 23 d. Prof. Valdemaras ir p. Yčas buvo kviesti generalio Sekretoriato į Lenkų Komisiją svarstyti statistiškus, etnografius ir ekonominius Lietuvos reikalus. Buvo tai pirmasai oficialis užkvietimas, bet ne Lietuvių Delegacijos, kaipo tokios, o tik išvardytų dviejų jos narių. Lietuvių Delegacija atsisakė dalyvauti, motivuodama tuomi, kad, Lietuviams oficialiai dalyvauti Lenkų Komisijoje, išeitų prejudicija, jog Lietuva yra dalimi Lenkijos, ir reikalavo, kad Lietuviams butų sutverta specialė komisija. Apie ribas Lietuvos ir Lenkijos Lietuvių Delegacija, kaipo tokia, sutiko svarstyti ir Lenkų Komisijoj. Kvietkitą kartą Delegacija pasiunt ten savus įgaliotinius prof. Valdemarą ir pp. Klimą ir Siemaš ką.

Tuoj po to Generalis Taiko Sekretoriatas atsiuntė į Lietuvi Delegaciją p. Morissoną, Amerikietį, užklausdams, ar Lietuviai sutiktų, kad jų reikalai butų svarstomi vienoje komisijoj su Pabaltmario tautomis? Delegacija sutiko. Tokiu budu buvo sudaryta Pabaltmario Tautų Komisiją, kurioje yra svarstomi reikalai Finų, Estų, Latvių ir Lietuvių. Pirmuoju šios komisijos pirmsėdžiu buvo p. Esme Howard, anglas. Kitų "Big Five" tautų atstovai buvo: p. Morrison, nuo Amerikiečių, p. Camerer nuo francuzų ir markizas de la Toretto nuo Italių ir vienas Japonas. Dabar pirmsėdžiu yra Markizas de la Toretto.

Lietuvių Delegacija šitai komisijai žodžių ir raštais nekart išdėjo savus reikalavimus ir aspiracijas. Ir dabar nuolat, kilus kokiems kausimams ir komplikacijoms, Delegacija į tą komisiją, nuolat kreipiasi.

Patsai faktas sutvėrimo Baltijos Tautų Komisijos, ypač priskirimas ir pavedimas šitai komisijai Lietuvių reikalų yra didelės svarbos. Juomi Taikos Konferencija mus faktiškai skyrė nuo Lenkų. Šioje dvasioje mes, Lietuviai privalome ir toliaus eiti, artindamiesi su Pabaltmario tautomis, Latviais ir Estais.

Redakcijos Atsakimai.

J. J. Bielskiui, Washington, D. C. — Jeigu tamsta pasirašinėji kaipo Informacijos Biuro vedėjas tat privalėtai žinot nors Amerikos lietuvių organizacijų vardus, lietuviškai ir angliškai, nestatyt ant pajuokos tų darbo žmonių, kurie savo sunkiai uždirbtais pingais tamstą maitina. Tamsta savo igneracija ir nachališkumu kompromituoji Amerikos lietuvių vardą svetimtaučių ir susipratusių lietuvių akyse. Pranešimus siuntinėjant juos reikia mokėt tinkamai sutvarkyti ir neiškraipyti faktų, o tamsta sutvarkyt visiškai nemoki, gi faktus iškraipai kaipo tikras specialistas, nachališkų žemos rušies melų daktaras.

Mes reikalaujame, kad tamsta siuntinėdamas spaudai pranešimus iš Washingtono nemeluotai, slėpdamas klerikalams neprielankias organizacijas. Taipgi jeigu tamsta turi nors šiek - tiek sąžinės tat atšauk savo iškreipimą faktų, kurį paskleidei minėdamas apie "Lietuvių Rezoliucijas Suvienytų Valstijų Kongrese". Lietuviškai rašydamas tamsta surandi nėsančios Tautiškos Lygos Waterburyje II-tą skyrių, o paslepi neskelbdamas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 11-tos kuopos iš Waterbury, Conn. rezoliuciją, kurią senatorius McLean iš Conn. valstijos įnešė Suvienytų Valstijų Senatan rugsėjo 26 d. Svarbesnės rezoliucijos pas mus jau seniau buvo minėtos.

Suprask tamsta, kad tai besielgiančiam žmogui kaip tamsta negali but vietos Liet. Inf. Biure nė už šlaviką (kuom tamsta neseniai buvai viename Northamptono fabrike), ypač šiame svarbiame momente. Žinokite, kad visur ir visuomet tik teisybė paima viršų, tat ir tamstai patartume užsiimt savo sena "daktaryste".

Žydai Jieško Savųjų.

Taube Normija iš Šiaulių apskričio, Užvenčio miestelio praneša kad ji (Zelikienė) yra sveika, o jos vyras pasimirė. Prašo pranešt jos sunui, kad ji varga vargsta. Sunus, Jakob Berkovič gyvenas Devils Lake, Ramsey County, North Dakota.

Katz iš Lietuvos prašo idar nes paskelbtume jos dukterie žiniai kad ji yra sveika. Jo duktė H. Katz gyvena Boston

MUSŲ KNIGYNE PARSIDUODA KNYGOS.

"SANDARA", 366 Broadway, So. Boston, Mass.

AMERIKA. Rinkinys įvairių faktų, žinotinų Amerikoje gyvenantiems ir čion atkeliaujantiems lietuviams. Surinko V. K. Račkauskas. Pusl. 288. ..... .75

AUŠRINĖS KELIAIS. Vienadienis raštas. Leidėjas Ceslavas Petraškevičius, Petrograde. ..... .75

ANGLIŠKAI LIETUVIŠKAS ŽODYNĖLIS. M. Paltanavičius. Pusl. 231. Apdarytas. .50

ANDERSENO PASAKOS. Su paveikslėliais. 10 gražių pasakaičių. Išguldė Nėris. Pusl. 82..... 30

*AMERIKOS LIETUVIU TAUTINĖS SANDAROS PRINCIPAI IR PROGRAMAS. Parašė Albinas Rimka. Pusl. 32 .10

DANGAUS AUGŠTUMAS IR ŽMOGAUS SENUMAS— Anykščių šilelis ir daugelis naudingų žinių. Sutaisė ir išleido P. Mikolainis. Pusl. 149. Kaina ..... .20

*DIDŽIAUSIOJI KARĖ EUROPOJE. Su žemlapiu. V. K. Račkauskas. Pusl. 32. .... .25

*EILĖS-DAINOS. Juozas Rainis. Pusl. 32 ..... .20

*GIRNIKAS — PAŠAKARNIS Begėdis Jonas. Pasakojimai. V. K. Račkauskas. (Karolis Vairas). Pusl. 42. 25

KELETAS ŽODŽIŲ APIE NEŽMONIŠKUS MASKOLIŲ DARBUS KRAŽIUOSE IR APIE SUDYJIMĄ KRAŽIEČIŲ VILNIUJE. Pusl. 15. 05

KAIP MASKOLIJA PERSEKIOJA LIETUVĄ. Papiešė Kn. V. Dembskis. Pusl. 15. ...10

ATVIRUTĖS po 5 c.

Lietuvos Vytis. V. Bičiunas.
Iš Karo Cikliaus. P. Galaunė.
Pasaka. P. Galaunė.
Pabėgėliai. J. Zikaras.
Iš Cikliaus "Karas". P. Rimša.
Žiemos Naktis. P. Galaunė.
Pašaipa. J. Zikaras.
Liet. Belaisvių Mokykla.
Šventadienio Dovanas Skirstant.
3 už 5 c.
*Vincas Kudirka.
*P. Rimšos "Močiutė".
*Vilniaus Katedros Bažnyčia.
*Artojas. P. Rimša.
*Vilniaus Reginys žiurint nuo Vilijos.
*Lietuvaitės.
*Šv. Onos Bažnyčia Vilniuje.
*Lietuvos Vaizdelis.
*Gedemino Kalno Vaizdelis.
*Vilniaus Vaizdelis.
*Šiaulių Rinka.
*Svečių Belaukiant.
*Trakų Pilies Griuvėsiai.
*Lietuvos Ukininko Grįčia.
*Gedemino Pilies Griuvęsiai.
*Gedemino Kalnas Vilniuje.
*Trakų Ežeras ir Pilis.
*Vasarinis Vilniaus Teatras, Bernadinų Sodne.
*Lietuvos Ukininko Namas.

BALTAS RUBAS. Pasaka apie karalaitės rupestį. Pusl. 32. Kaina ..... .10

M. K. ČIURLIONIO PAVEIKSLAS. 11X14 didumo. 1.00

ČILINĖ SALIETRA ir kaip ją vartoti. Agr. S. Klimas. Pusl. 8. ..... .05

DAINOS SU GAIDOMS:

*II Sąsiuvinys Lietuviškos Dainos Mišriems Balsams (kvartetams arba chorams). Sutaisė Petrauskų Mikas. 7 dainos. ..... .25

IV Sąsiuvinys Lietuviškos Dainos Mišriems Balsams (kvartetams arba chorams). Sutaisė Petrauskų Mikas. 10 dainų. 25

V Sąsiuvinys Lietuviškos Dainos Dviem Balsam (Skiriamos mokykloms) Sutaisė Petrauskų Mikas. 34 dainos. ..... .50

"Girių Karalius". Vieno veiksmo fantastiška opera. Žodžius pagal V. Putvinskio "Nežudyk", parašė M. Rastenis. Anglų kalbon vertė Ona Liutkus. Muziką parašė Mikas Petrauskas. 3.00

"Eglė" (Žalčių Karalienė). Žalčio ir Gulbė-Dievaičio duetas. Lietuvių ir Anglų kalbose. Mikas Petrauskas. .75

"Birutė" —Dievaičiai, dievuliai. Birutės aria — sopranui. Mikas Petrauskas. Lietuvių ir Anglų kalbose. 30

"Vestuvės" — Papuskie vejeli. Jaunosios aria — sopranui ar mezzo-sopranui. Lietuvių ir Anglų kalbose. Mikas Petrauskas. .... .35

"Kregždelė" Duetas. Lietuvių ir Anglų kalbose. Mikas Petrauskas. ..... .30

Liaudies Dainos. Miko Petrausko.
Saulelė Raudona ..... .25
Dovanojo. ..... .15
Šiu Nakcely. ..... .30

ŠCHERZO. Del piano. Stasys Šimkus. 60

KĄ DARYTI KAD SVEIKI BUTUME IR ILGAI GYVENTUME. Vertė iš Lenkų kalbos D-ras F. Antaniukas. Pusl. 32. ..... .10

*KAIP PASIMOKINUS PLAUKTI. J. O. Širvydas. Pusl. 64. 20

LIETUVOS GASPADINĖ arba pamokinimai kaip prigulinčiai suvartoti Dievo dovanas. Parašė žmona. Pusl.80 Kaina ..... .25

*LIETUVOS LAISVĖ. J. Šliupas. Pusl. 47. ..... .10

*MULKINĖ IR MULKINTOJAI. Dviejų Veiksmų Komedija iš Amerikos Lietuvių Gyvenimo. Knyburys. Pusl. 35. Kaina ..... .12

*NE SAVO VĖŽĖJ. Violončelininkas Behnke. Kaukvakaris. Pusl. 47. ..... .15

*PRAŽUVO. Vaizdelis iš gyvenimo. V. K. Račkauskas. (Karolis Vairas). Pusl. 15 Kaina ..... .10

*PRAKEIKIMAS. Novelė. Karolis Vairas. Pusl. 14. . . .10

PASNINKAI LIETUVOJE. Parengė K. Stkls. Pusl. 16. .05

*POLITIŠKOJI EKONOMIJA. Kas ji yra ir ko mokina. Pagal D-rą J. B. Marchlewskį ir kitus. Sutaisė V. K. Račkauskas. Pusl. 84. .25

SERGEKITĖS AKIŲ APVILKIMO. Parašė Dr. F. Gruda. Pusl. 15. ..... .05

*ŠIENAPJUTĖ. Libretto vieno akto operos. Pusl. 24. ...10

TRACHOMA arba sergėkit akis. Prie šviesos. Sutaisė P. Mikolainis. Pusl. 100. . . .15

*TAUTA. Jos esybė ir uždavinys. R. Karuža. Pusl. 31. .20

VISAS SVIETAS. Kaip turėtum misti. Sutaisė P. Mikolainis. Pusl. 156. 20

*VINCAS KUDIRKA. Jo gyvenimas, darbai ir visuomeninės pažiuros. A. Rimka ir M. Petrauskas. Pusl. 35. .20

*ŽMOGAUS PAREIGOS. Giuzeppe Mazzini. Pagal Everyman's Library leidinį. Vertė V. K. R. Pusl. 245. 1.00

*) Knygas pažymėtas šiaip gali gauti ALT. Sandaros nariai 25% pigiau. Paminėkit kurioje kuopoje priklausote. kuomet siųsit užsakymus.

Lietuviai Amerikoje.

CHERREY VALEY, MASS.
Incidentas.

Spalio 11, patiko nelaimė lietuvį Bladislovą Didžiulį: einant į savo namą skersai gatvę pateko tarp keturių automobilių — 3 važiavo iš tiesės pusės, o vienas visu smarkumu iš kairės. Pastarasis jam rėžė į kojas, bet didžiulis vikriai užšoko ant inžino ir geras varsnas pavažiavo, kol automobiljus sustojo. Sužeistą koją ir krutinę gydo.

Reporteris.

MONTELLO, MASS.
Liet. Gelb. Grg. Prakalbos

Spalio 7 d. vietos lietuviai surengė prakalbas Lietuvos Gelbėjimo Draugijos varde. Kalbėjo adv. F. J. Bagočius. Pasakojo apie vargingą Lietuvos padėjimą ir ragino remt Lietuvą materialei, o taipgi remt Lietuvos valdžią.

Rimti lietuviai džiaugėsi kaip Bagočius ragino remt Lietuvos valdžią ir gelbėti Lietuvą, bet bolševikai tai nosis nuleido, kuomet išgirdo, kad Bagočius jau taip kalba, kaip tikri tautininkai.

Aukų Liet. Gelb. Grg. surinkta $71.95. Padėka pridera aukautojams ir kalbėtojui.

A. Vaitkus.

LAWRENCE, MASS.
TMD. Kp. Prakalbos.

Spalio 5 d. pas mus buvo surengta TMD. prakalbos. Kalbėjo adv. Bagočius. Prakalbos buvo labai žingeidžios, įdomios, ypač kada kalbėjo apie lietuvių kulturą ir Lietuvos padėjimą

Po Bagočiaus prakalbų L. T. K B. choras, po vadovyste J. Navadausko sudainavo "Lietuva Tėvynė Musų" ir dar keletą dainelių. Sudainavo labai puikiai. Kada giedojo Lietuvos himną, tai tulas "muzikas" — J. Žiuronas, bolševikų kuopos chorvedis sedėjo ir šaipės. Bet kada lietuviai darbininkai nuo galerijos pradėjo į jį mėtyti, rodos centais, darydami gėdą, tai nustojo šaipyties, bet vistiek sėdėjo galvą nuleidęs lyg kunigas prieš dievą - altorių. Gėda tokiems "muzikams". —Beje, mes čia tokių "mizikų" turime keletą, kurie by kokio darbo tingėdami dirbti užsiima dailės dalykais, o apie dailę, žmoniškumą, pagarbą, nieko nenusimano. Ir tie visi tinginiai "muzikai" iš darbininkų lietuvių naudodamiesi neva save skaito bolševikais, internacionalais ir giriasi "mes darbininkai". Gėda, bet jųs lietuviais gimę ir jokių budu negalėsite iš lietuvių kailio išsinerti. Jeigu negerbiate lietuvių, kitų lietuvių jausmų, tai negerbiate nei svetimtaučių nei paties savęs.

Embė.

LAWRENCE, MASS.
Lietuviai įsigijo savo namą. — Atidarimas namo. — Prakalbos, Koncertas ir Balius.

Vietos lietuviai iki šiam laikui neturėjo savo salės, namo, užeigos. Tiesa pirmiaus vietos lietuvis Povilas Čibas turėjo įvairiems vakarams salę, bet paskutiniu laiku jo vieta paliko neatsakanti, aplesta ir ją pardavus italams, lietuviai turėjo naudotis lenkų salėmis, kurie net turi du didelių namų — sali: vieną prie Brook St., kitą prie Harvard. Ir lenkų salėmis lietuviai naudojos per du tris pastarus metus. Dabar vietos lietuviai rupesniu Lietuvių Piliečių Klubo nsipirko nuo vokiečių prie Berkeley gatvės (num. 41) didelį namą, kuriame randasi didelė šokiams, spektakliams, koncertams salė; įvairiems mitingams bei susirinkimams 3 didelės salės, klubo bufetui ruiminga vieta; šeimininkui - prižiurėtojui kambariai; žaislams vietos ir dar gan nemažas plotas žemės. Lietuviai turi užmokėti $2400. Klubas įnešė $5000. Taip dabar turime sudėti likučius. Už tai pardavinėjama šėrai po $10. ir kiekvienas nusipirkęs šėrą liekasi to gražaus namo savininku. Namas nupirktas su įvairiais rakandais, įtasymais, pianais.

Kad supažindinti vietos gyventojus Klubas surengė 12 d. spaliu to namo atidarymą su programu. Buvo pakviesta keli miesto valdininkai su prakalbomis. Nuo lietuvių pakviesta adv. F. J. Bagočius, Dr. Mikolaitis, Z. Jankauskas. Pirmu pirmiausia susirinkimas atidaryta su amerikonų ir lietuvių hymnais, kuriuos išpildė neprigulmingųjų katalikų bažnyčios choras po vadovyste p. J. Navadausko. Po hymnų angliškai kalbėjo adv. F. J. Bagočius. Kalbėjo taip puikiai apie Lietuvos laisvę, kad jei kuris suprato angliškai, tai tam širdies jausmai virpėjo. Panašiai kalbėjo ir lietuviškai. Apie Bagočių kaipo kalbininką, mes senai jau žinome. Bet jo asmens pakilimas ir supratimas Lietuvos padėjimo, Lietuvos ateities jam garbę daro ir mes lietuviai turėtume atleisti už jo buvusius nusidėjims. Jis pastojo vyras pilname savo prote ir kaipo socialistas kariauja už Lietuvos laisvę. Jis prisiminė viename protarpyje savo kalbos, kodel tie buvusieji socialistai, revoliucijonieriai (pavardžių neminėjo, bet galima buvo dasiprotėti, kad Lietuvos socialdemokratų dalis - Kapsuko - Mickevičiaus asmenyje), kurie tyruose, pančiuose Sibire vargo, kentėjo už Lietuvos laisvę, o dabar tos savo šalies, laisvės priešais pasidarė ir tarnauja svetimiems. Bet jų, sako, nedaug yra ir jie su laiku vėl susipras ir ateis prie savųjų.

Po jo kalbos, kurią tukstantinė publika priėmė su didžiausiais plojimais, dainavo vietos socialistų choras, vedamas p. J. Žiurono keletą tautinių ir šiaip dainelių, kurias irgi publika smagiai priėmė. — Potam kalbėjo Dr. Mikolaitis apie lietuvių vienybę ir geidė, ragino, kad visi lietuviai pirktų šėrus ir pastotų namo savininkais. Apie Lietuvos politiką daktaras kalbėjo truputį silpniaus ir matyt, kad jis nepolitikos, bet kiaurai persiėmęs savo amatu - gydymu ligų.

Paskui vėl buvo dainos, kalbos miesto viršininkų ir ant galo Z. Jankauskas. Kaip pirmesnių, taip ir šio kalbėtojaus visą atidė buvo nukreipta, kad lietuviai išmokėtų kuogreičiausia namo skolą ir kad visi kuogreičiausia ir kuonaudingiausia naudotųs salėmis vakarais, teatrais, mokykloms. Visų kalbėtojų buvo nukreipta, kad kaip mes čia išmoksime kuogreičiausia gyventi, tuo parvažiave Lietuvon busime naudingesniais .

Ant rytojaus, spalių 13 d. buvo vien tik šokiai. Ir jaunimo ir senesnių buvo kupinai. Taipgi buvo privažiavę ir iš apylinkių, net iš Gardner, Fitchburg, jau neskaitant Haverhillio, Lowellio, etc. artimesnių vietų.

Taip, trumpai sumetus lawrenciškiai lietuviai atidarė savo namą ir praleido jame, savo surengtose pramogose, dvi dieni.

Buvęs.

BROOKLYN, N. Y.
P. J. Žiurio Prakalbos.

Spalio 9 d., vakare teko išgirsti poną P. J. Žiurį, kuris kalbėjo ant temos "Laisvė ir kas toliaus". Neatsižiurint kad jau iš anksto atėja daug žmonių įvairių pažiurų su pasiryžimu duoti daug "klausimu", vienok gi kalbėtojas taip nuosekliai kalbėjo ir taip visus patenkino, kad pasirodė didžiausias pasitenkinimas. Ant paduotų klausimų buvo rimtai atsakyta. Pav. vienas užklausė "Kas išgelbės darbininkus, ar tautininkai"? Jis atsakė, kad tauta, tikėjimas ir visoki izmai neišgelbės žmoniją, bet vien tik tikras sanžiningas lavinimas proto, pagelba nesparvuoto mokslo. Po prakalbų agituota už L. A. B-vę, kame pasirodė geros pasekmės.

Daugiaus tokių kalbėtojų, o tarpe musų pranyktų vaidai ir nesutikimai.

Brooklynietis.

KINGSTON, PA.
Wyoming Seminarija.

Mažai kas iš Amerikos lietuvių žino apie Wyoming Seminariją, Kingston, Pa., kurios auklėtiniais buvo daug žymių Amerikos lietuvių. Štai kurie ten gavo pradžią mokslo:

Advokatas J. Lopatto, "Tėvynės" red. J. Purvis, inžinierius P. J. Žuris.

Dabar toje seminarijoje mokinasi šie lietuviai:

B. Kubilius, kuris jau greit pabaigs, J. Jucius, kuris vėl tęsia čia mokslą sugrįžęs iš Francijos, K. Demikis, pirmo kurso mokinys.

Ši mokykla metodistų - episkopalų įsteigta. Joje apart religiškų mokslų mokinama ir visuomeniškų. Viskas demokratiška ir nedaug kainuoja. Lietuviai čia turi gerą vardą. Patartina, kad daugiau lietuvių į čia pributų.

Mosleivis.

LOWELL, MASS.
"Genovaitė" Scenoje.

Spalio 12, Šv. Juozapo choras sulašė "Genovaitę". Lošimas išėjo gana gerai . Buvo choro dainų ir solo. Garbė lai buna rengėjams už gražų parengimą. Duokite daugiau tokių parengimų, tat bus galima čia augusį jaunimą atverst prie lietuvystės, — išgelbėt nuo ištautėjimo ir nuo ištvirkimo.

Streikas Tęsiasi.

Batsiuvių streikas tęsiasi. Kompanijos su policijos pagelba baisiai persekioja streikierius ir daugybę areštuoja. Skebautojų tarpe daugiausia francuzų. Keli lietuviai buvo pradėję skėbauti, bet metė. Vienas lenkbernis Budr. paliko savo darbą, o atėjo skėbauti. Skebai sumušė vieną lietuvį.

Nors kapitalistai mus persekioja, vieonk mes manome streiką laimėti.

Lietuvių Veikimas.

Lietuvių veikimas del rėmimo Lietuvos valdžios ir sušelpimo Lietuvos žmonių čion nelabai didejis: tik vieni sandariečiai tą prakilnų darbą veikia. Butų geistina, kad visi lietuviai demokratai prisidėtų prie Sandaros.

J. J. S.

NEWARK, N. J.
Lietuvos Liuosybės Sargai.

Newarko Lietuvos Liuosybės sargų laikytame savo mėnesiniame susirinkime kuris įvyko Spalių 1-mą d., pakėlė klausimą, kad butų reikalinga turėti L. L. S. Fondas į kurį galėtų aukuoti pinigus visi tie, kurie pritaria L. L. S. organzacijai, o aktyviškai negali imti dalyvumo. Po nuodugnaus ir visapusiško apkalbėjimo viršui minėto dalyko, buvo nutarta kad šį sumanymą paskelbti viešai del visoumenės apsvarstymo. Todel šiuomi kviečiame visus imti balsą del apkalbėjimo ar tikrai butų reikalingas virš minėtas fondas.

Lietuvos kareiviai prašo, kad Amerikos lietuviai intaisytų Lietuvos kariuomenei "tanką". Tokis prašimas turėtų buti išpildytas. Tad į darbą! Broliai! Vyrai, pajudinkime žemę!

A. S. Trečiokas,
L. L. S. Skyr. Sekr.

..**P. S. Visų Lietuvos Sargų ir pritarėjų domai.** Yra baigiamas spausdinti veikalas — knyga, į kurią tilps suvirš 100 paveikslų. Tekste paduodama gražųs aprašymai viso pradinio darbo, surišto organizavimu Lietuvos kariuomenės, — teksto autorius yra karininkas Natkevičius, narys tos misijos, kurią Lietuvos valdžia išrinko Amerikon. Knyga bus apie 225 puslapių didelio formato, išleista ant gražaus popieriaus, kaina — $2.00, užsisakant dabar. Vėliaus kaina bus didesnė. Visas pelnas eis į L. L. Sargų Fondą.

Pasiskubinkite prisiųsti užsakymus tokiu adresu:

A. S. Trečiokas,
195 Adams St., Newark, N. J.

MONTELLO, MASS.
Atsišaukimas į Norinčius Mokintis.

Gerbiamoji "Sandaros Redakcija, malonėkite patalpinti sekantį pagarsinimą:

Praėjo vasaros karščiai su visais savo išvažiavimais ir piknikais. Tad pasilinksminus kiek, ar jau nebutų laikas rimtai pagalvoti ką veiksime rudens ir žiemos ilgaisiais vakarais.

Iki šiol tie vakarai praleidžiami ėjimu į savo parengtus koncertus, teatrus ir balius.

Tas visa labai gerai — jei nebutų perdedama. Pašvęsdami tam visą laiką mažai, arba ir visai negalvojam apie apšvietą ir savęs lavinimasi.

Gi ingyti apšvietą, pasimokyti ko nors naudingo, taip yra lengva šioj šalyje, kad net įstabu, jog mažai musiškių tuomi tesinaudoja.

Vyrai, lietuviai, rodos geriau supranta reikalingumą savęs lavinimosi, ir didesniais buriais naudojasi šios šalies mokyklomis ir įvairiais vakariniais kursais.

Tąi-gi šiame rašinyje noriu išimtinai kreipties į musų moteris ir merginas, kurios yra labiau atsilikę nuo savo brolių.

Sesytė! Daugelis jusų išgyvenote šioj šalyje nemažai metų, gi šiandien kai kurios laukiat tik atidarant kalių tarp Amerikos ir Lietuvos, kad grįžus į tėvynę.

Kitos nemanot grįžti taip greitai, o gal ir visai nebegrįšit, tačiaus kaip tame klausime nepasielgtumėte, ar pagalvojote sesutės ką gero naudingo ir prakilnaus ingijote šioj šalyje, kurį galėtumet parsivežti į tėvynę, kad ten ir-gi sunaudoti ir pritaikinti prie savo kasdieninio gyvenmo ?

Ar išmokote čia Amerikoje bent ko, kuris padarytų jumis geresnėmis ir naudingesnėmis Lietuvos pilietėmis?

Lietuvoj, šiandien atstatymo laikai. Ten reikia moterų, nemažiau, kaip vyrų, kurios ineštų naują gyvumą į jos gyvenimą.

Kiekvienas pagerinimas, tobulesnis atlikimas, kad ir mažiausio darbelio, kaip namuose taip ir kitur prisidės prie abelno tautos gerbuvio.

Amerikoje, nereikia nei sakyti, kad be anglų kalbos negalima apseiti. Gi norint išsimokyti bile ko, **butinai** reikia apsipažinti su šios šalies kalba.

Tame reikale daug patarnauja miesto vakarinės mokyklos, tačiaus ir jos negali visų reikalų apimti, nei preiti prie šių žmonių.

Iš statistikų pasirodo, jo vyrai ateiviai labiau lanko viešas vakarines miesto mokyklas negu moterys.

Randasi nemažai priežasčių kurios paaiškina tą dalykų stovį, bet viena iš svarbiausių yra tai moterų drovumas eiti vakarais, kur yra didžiuma vyrų, dargi visokių tautų.

Šiadien jau rodos, kad ir ta kliutis bus prašalinta.

Steigiama daugelyj vietų kursai moterims ne vien vakarais, bet ir popiet, kur vienos tautos moterys susirenka ir joms prigelbėti yra jų tautos mokytojos. Tokie kursai ir mokyklos yra užvardyti Tarptautiško Instituto mokyklos.

Tokia tarptautiško instituto mokykla jau yra įsteigta ir lietuviams Montello, Mass. Anglų kalbos ir virimo kursai atsidarė tame mieste spalio 9-tą Franklin Sshool kambariuose 7:30 val. vakare.

Čia puiki proga Montellietėms veltui ingyti sau labai reikalingų žinių.

Vėliaus plačiau apibriešių Tarptautinio Instituto tikslus ir jo veikimą tarpe Montelliečių.

Rutvilė.

ROCHESTER, N. Y.
Margumynai.

T. M. D. 52 kp. laikė prakalbas 28 d.Rugsėjo, kurios labai puikiai nusisekė.

Žmonių prisirinko pusėtinai, nežiurint šiltos dienos.

Tą pačią dieną, vakare, kitoje salėje laikė prakalbas kun. Žvalionis. Publikos prisirinko virš trejato šimtų, nežiurint kad dešimtukas įžangos buvo.

Kunigas kalbėjo apie Rymišką biznį pirmoje savo tėmoje, o antru atvėju apie Lietuvos valdžią.

Man nesvarbu sektos biznis, ar jis šioks ar toks, vis vien išnaudojimas darbo žmonių. Bet Ž., gal norėdamas įtikti bolševikams, sakė, jog Lietuvos valdžia turi buti nuversta, nes tai buržuaziška, pro-germaniška ir tt.

Užbaigus zaunijimą, pricipylė daugybė klausimų. Kun. Ž. matydamas kad bus riestai, nubėgo nuo estrados. Jis kalba visai nepopuliariškai, gremėzdiškai.

Sykiu kalbėjo ir lenkų kunigas.

Spalio 5 d. atsibuvo diskusijos partijų. Bolševikai užkvietė tautininkus ir klerikalus, del išdiskusavimo Lietuvos konstitucijos ir valdžios. Tautininkai išrinko du, p. P. Petronį ir K. J. Semaška. Klerikalai matyt pabugo arba geriaus sakant neturi ką statyt, todel ir nedalyvavo. Diskusijų dienoj atsirado vienas liaudininkas p. J. J. Žilis, kuris sakė ginsęs liaudininkus. Počios diskusijos netaip svarbios buvo, nes komunistai - bolševikai, juk nepripažįsta jokių valdžių, nežiurint kokia ji butų. Musų "liaudininkas" Ž. ir-gi nepripažįsta dabartinės Lietuvos valdžios nei konstitucijos. Taigi tautininkams reikėjo prieš du priešu laikyties. P. liaudininkas greit tapo sukritikuotas kas link nerėmimo Lietuvos valdžios. Bolševikai - komunistai zulinos su savo "diktatura", tai sena meliodija.

Panašios diskusijos pageidaujamos, nes galėtų komunistus supažindinti su tėvynės reikalais.

Po diskusijų, vakare atsibuvo (sandariečių 21 kp. prakalbos, (be lapelių apgarsinta). Nors lijo, vienok pora desetkų žmonių susirinko. K. J. Semaško ir p. P. Petronis paaiškino apie Sandarą ir kitus dalykus.

L. A. Bendrovės kuopa surengė prakalbas 3 d. Spalio. Kalbėjo žinomas visuomenės veikėjas p. V. K. Račkauskas. Žmonių prisirinko pusėtinai daug. Pardavė nemažai šėrų. Kalbėjo ištisai dvi valandi apie Lietuvos padėjimą iš visų atžvilgių: politišką, ekonomišką ir sociališką. Prakalba visiems labai patiko. Ponas Račkauskas sakė: "Aš atsilankiau pirmą ir paskutinį sykį, kad pasakyt sudiev vientaučiams. Aš lauksiu jus pargrįžtant Lietuvon." Smagu buvo klausyties žymų kalbėtoją.

Lietuvis Sandarietis.

MEZLIAVA.

Nukentėjusiai del karės Lietuvai per Amerikos lietuvių Centralį Komitetą.

Atskaita už Rugsėjį, 1919

Ledford, Ill., seni nariai sumokėjo $7.00

Wilkes - Barre, Pa., Vaišnis $4.00; J. Mickevičius $1.00; už parduotas atvirutes $5.50. Viso $10.50.

Waterbury, Conn., P. Pupis $24.50; S. L. A. 11-ta kuopa $8.00; K. Kažemekas, A. Bilota ir L. D. D. Varpas po $4.00; S. Motejaitis ir J. Baukus po $3.00; J. Laureckas, O. Griniutė, A. Aidukonis ir J. Žemantauskas po $2.00; J. Ivanauskas ir K. Strikulis po $1.50; N. Jurgelienė, L. Kaziunas, P. Kibauskas, J. Kvaraciejus, J. Kronkaičiutė, V. Satula, V. Kenausis, J. Rakauskas ir N. Greblius po $1.00; P. Miliunas ir T. Kapočius po 50c. Viso ..... $71.50.

Ambridge, Pa., Augščiausios Prieglaudos Lietuvių Amerikoje 12-ta kuopa $100.00; P. Šimkonis, S. Norkeviče, A. Milutis, V. Jukna, A. Gramba, B. Gramba, M. Mickeviče, J. Zubris, M. K. Varseviče, K. Varseviče, P. Gudynas, J. Kasparaviče, K. Pikčiunas, J. Lenis, J. Kideris ir K. Gegužis po $1.00; J. Šalkunas, 50c. Viso .....$116.50.

Plains, Pa., J. Derius $2.00; A. Notaitis, A. Rusevyčius, J. Šaliunas, J. Talandis, J. Narauskas po $1.00; A. Večiekauskas ir P. Brukas po 50c.; už atvirutes $1.00. Viso .....$9.00.

Bremerton, Wash., J. Revuta, J. Mačiulis, A. Šimkunas, A. Daubaras ir M. Saukaitis po $3.00. Viso ..... $15.00.

Indiana Harbor, Ind., P. Rudis, I. Kadis, Z. Šalkauskis, P. Mašinskis ir I. Tamišauskis po $1.00; J. Miseviče, A. Andreikus, P. Barzdis, ir Pranas Barzdis po 50c. Viso .....$7.00.

New Haven, Conn, K. A. Makarevičius $6.00; M. M. Makarevičienė ir J. Butkus po $4.00; F. Cibulskis, J. Maseliunas, S. Cvirka, S. Lonika, J. Šmigelskis, K. Zigmantienė ir K. Zigmančiutė po $2.00; V. Alksninis, M. J. Vokietaitis ir F. Petraitis po $1.00. Viso .....$31.00.

Amsterdam, N. Y. C. K. Skyrius 39.50

Beloit, Wis., C. K. Skyrius 36.50

Pittsburg, Pa., C. K. Skyrius 35.00

New Haven, Conn., S. L. A. 142 kuopa 40.29

Birghamton, N. Y., S. L. A. 200 kuopa 25.00

PAVIENIAI:

B. Urbonas iš So. Glostonbury, Conn. 10.00

V J.Slifka iš Dolgeville, N. Y. 6.00

V. Jankus iš Benham, Ky. 5.00

D. Jankauskas iš Jones Point, N. Y. 5.00

P. Lukaševičius iš Hartford, Conn. 4.20

J. Butkus iš Toronto, Canada 2.00

A. Valentukevičia iš Brooklyn, N. Y. 2.00

A. Steponaitis iš Brooklyn, N. Y. 2.00

Rugsėjo mėnesyje —

Viso $479.99.

GERBIAMIEJI:-

Amerikos Lietuvių Centralis Komitetas, šiomis dienomis pasiųs $3.000.00 Lietuvos Raudonajam Kryžiui į Kauną. Už tuos pinigus bus nupirktas Lietuvos kudikiams maistas.

Visi, kas tik atjaučiate, prisidėkite prie sušelpimo musų ateinančios gentkartės.

Čekius, Money Orderius ir pinigus siųskite į Centralį Komitetą pagal šį adresą:

THE LITHUANIAN CENTRAL WAR RELIEF COMMITTEE, INC.
320 5th Ave., New York. N. Y.

Al. Steponaitis,
Pild. Sekretorius.

Mažoji Lietuva.

Rašo A. B. Klaipėdiškis.

Lietuvių kalbos naikinimas.

Augščiau privestos ištraukos gana išvaizdina, kokiu pasišventimu kunigas S. Ostermeyeris lietuvius ir jų kalbą apgynė. Panašiai veikė ir kunigas prof. d-ras Ludvigas Gedeminas Hhesa. Jis rašė: (Geschichte der litthauischen Bibel" pusl. 37-39) (išnešoj) "Kiekvienos tautos augštesnis apšvietimas ir dvasios išlavinimas te gal tik prigimtoj kalboj atliekamas buti: nes prigimtoji kalba yra vartai, pro kuriuos visos didžiosios ir vaisingosios įdėjos žmonių sielai privedamos. Patarimas, kad jau laikas esąs lietuvišką kalbą pašalinti, reiškia menką žmogaus dvasios pažinimą, jeigu kas žmonėms jų nesunaikinamą savastį (kuri ji iš dievo gavo), jų kalbą, išpiešti norėtų, tai butų visiems geriems pažinimams duris uždaryti ir žmonių budus žavinti. Arba ar butų galima, kurią šiandien mylimas žmonių vartoja, kokioms nors priemonims išnaikinti? Toktai negalėjo nei Napoleono smarkavimas prie vokiškos tautos išprovyt. O kaip butų prakilniems vokiečiams skaudu buvus, jų tėvų brangiausią palikimą, jų galybės ir karžygių kalbą, į švelnią ir išdailintą francuzų kalbą išmainyt reikėjus. Ana mintis (pašalinti lietuvių kalbą) yra taip netobula ir žmogiškume išsilavinusio vyro neverta, jog jokio aiškumo atguldymo nereikalinga....

Bet konsistorijos patarėjas Zelleris buvo už suvokiečiavimą. Mokytojai turėjo Karalienės seminarijoj vokietinimui prieruošami, o kudikiai dovanomis prie vokiškos kalbos pripratinami buti.

Kunigas Krause dar toliau ėjo, sulyg jo užmanymo, (August Gotthilf Krause, Prediger: "Litthauen und dessen Bewohner," pusl. 150-153) turėjo lietuviški kudikiai ne vien vokiškomis knygomis apdovanojami, bet ir vokiškai dovanai konfirmuojami buti. Už lietuvišką konfirmavimą patarė ypatišką užmokestį reikalauti. Lietuviškus naujokus atstu nuo Lietuvos išsiųsti, idant tarp vokiečių vokiškumą užsikrėtę, galėtų tąjį sugrįžę ir tarp lietuvių praplatinti. Valdiškus raštus vokiškoj kalboj išleisti, o už reikiamą lietuvių kalbon perstatymą, taip pat ypatišką užmokestį imti. Beto buvo užmanyta, užpirkti teisme parduodamus lietuviškus ukius ir tuosius vokiečiams parduoti, idant tieji tarp lietauvių vokiškumą veisti galėtų. Nors ne visi šie užmanymai tapę įvykinti, tai vis parodo tulų vokiečių neapykantą prieš lietuvių kalbą ir geidimą ją išnaikinti.

Su laiku pradėjo vokiečiai smarkiau prieš lietuviškąją kalbą veikti. Mokyklų patarėjas Rettig iš Gumbinės, kurs pirma Klaipėdoj vokiečių bažnyčioj kunigu buvo, uždraudė apie 1844 m. mokyklose lietuvišką kalbą vartoti. ("Aus Tilsits Vergangenheit," dalis II. pusl. 251). Lietuviai pradėjo nerimuoti. Bet ir šį sykį susilaukė jie užtarėjo. Lietuvių mylėtojis vyriausias mokytojas -Gisevius iš Tilžės nusiuntė karaliui Friedrichui Wilhelmui IV. keliatą lietuviškų dainų, prašydamas apgynimo lietuviškai kalbai. Jis rašė: (Otto Glagau: "Littauen und die Littauer", pusl. 159). "Jusų Didybė, budamas kilmis mylėtojas ir globėjas meno ir žinijos, duodat pilis ir rumus pataisyti ir praeities paminklus užlaikyti. Jusų Didybė todėl neužleisit, kad visa tauta išnaikinta butų, kad lietuviams jų kalbą ir tautybę atimtų ir tt. Giseviaus prašymas tapo išklausytas, o ir Rettigas iš Gumbinės Potsdaman iškeltas.

Lietuviai ieško savo teisių.

Bet 1865 m. tvėrė vel kultaus ministeris v. Muhler prie išvarymo lietuvių kalbos iš mokyklų. Mokytojai turėjo pratinti lietuvių kudikius prie vokiškos kalbos. Smarkiausį smugį uždavė lietuvių kalbai 1872 m. išleistieji, "Visuotinieji nustatymai", sulig kurių visos nevokiškos kalbos iš mokyklų pašalintos tapo. Prasidėjo žinomoji "kulturkamfa", kurioj ne vien visos svetimos tautelės, prieš valdžią kalbos dalykuose, bet ir vokiškieji katalikai tikybos reikaluose kovojo. Bismarkas, kurs sakė: "Kanosan mes ne eisim", turėjo kapituleruoti prieš katalikų vadą Windthortsą. Katalikai atgavo savo teises. Bet lietuviai dar šiandien jų tebėlaukia, nes kultaus ministeris Falkis buvo ištaręs, jog į vietas mokymo budas turi tikslą išrasti iš pamatų lietuvišką kalbą. ("Kaimynas" 1905 m. Nr. 40) O sulig to tikslo ir buvo veikiama. Lietuviai prašė susimylėjimo, siuntė peticijas, siuntė deputacijas, bet menki jų buvo atbojimai. Lietuviai kreipės į kunigus, į atstovus, į ministerijas. Vieni užtarė, kiti atstumė. Kunigas prof. d-ras Kuršaitis atsakė, jog ne esąs lietuvių uztarėju pavadintas, todėl negalįs vyriausybės darymą peikti arba trikinti.... ("Keleivis" 1878 m. Nr. 38) Pabaigoj 1878 m. siuntė lietuvių mergaičių deptuaciją iki ciesoriaus Wilhelmo I. idant jį palaiminus po jo sužeidimo. Buvo ir lietuviškų pamokų mokyklose prisiminta. Bet ciesorius prisiminė tik įstatymų, lyg sakydamas: kas padaryta tai padaryta: Tačiaus lietuviai tuo nesitenkino. Jie nutarė raštu į ciesorių kreipties ir prašyti nors tikybos dalykus lietuvių kalba išdėstinėti. Po peticijos rašto, kurs buvo išsiųstas Geg. 11, 1879 m. susidėjo iš viso 16410 parašų. Po metų perėjo į Rytprusų Oberprezidentą v. Horn padavadijimas iš ciesoriaus, kad tose parapijose, kur dauguma lietuvių gyvena, tikybos dalykai gal šale vokiškos kalbos ir lietuviškai mokinami buti. Šitą padavadijimą Oberprezidentas slėpė ir apie tai tik kovo 21 d. 1881 m. peticijos pasiuntėjui neapreiškė. ("N. Keleivis" 1881 m. Nr. 18.) Taigi lietuviškai **galėjo** buti mokinama bet mokytojai darė savaip, Lietuviai prašė ir bažnytinėse synodose, kad butų lietuvių tikybos pamokų atbojama. Bet synodė maža į tai tepaisė; kaip kada lietuvių prašymus atmėtė. Lietuviai sutarė vėl į pasaulinę vyriausybę kreipties. Patįs valdininkai juos vilioti viliojo, nes vidaus dalykų ministeris v. Puttkamer buvo 1882 m. Priekulėj atsilankydamas, lietuviams išsitaręs, jog jie turi savo prašymus reikiamoj vietoj pranešti. ("Lietuviszka Ceitunga" 1882 m. Nr. 28.) Remdamies šitu patarimu išsiuntė pabaigoj 1882 m. Klaipėdos Siluties apskričių lietuviai peticiją su 2236 parašais į Rytprusų Oberprezidentą d-rą v. Schlikmann. O kitų apskričių lietuviai su 5122 parašais į kultaus ministerį v. Gorsler. Lietuviai į siųstasias peticijas negavo jokio atsiliepimo. Pirma buvo v. Schlickmann išsitaręs, kad esą stoka lietuviškų mokytojų. Klaipėdos apskričio mokyklų inspektorius buves kunigas Schroder bet pasakė mokytojų konferencijoj: "Kaip veik lietuvių kudikis į mokyklą įstoja, tur su juom kaip vokiečiu buti apsieinama." O kultaus ministeris v. Cossler ištarė: "Lietuviai netur tiesės lietuviais buti". Lietuviai kreipės į savo atstovą, generalfeldmaršalą grafą v. Moltke, bet ir tas atsiliepė, jog letuvių peticijos esančios be pamato, neteisingos. 1892 m. vėl kreipės lietuviai su 19,537 parašais į kultaus ministerį grafą v. Zedlitz-Trutzchler. Bet atsiliepimą ir šį sykį negavo. Tame laike buvo jau lietuviai politiškai krutėti pradėję. Vokiškos peticijos, ypačiai konzervatoriai, matė, kad jie bankrutyti turės. Todėl nors buklumu bandė savo politikos akcijas kelti. Konzervatorių pirmininkas Scheu paleido rinkimo laike paskalą. ("Konzervatyvų Dr. Laiškas" 1893 m. Nr. 44) jog Ragainėj esą įtaisyta mokytojų seminarė, kurioje lietuviški mokytojai išmokinami busią, kurių tiek daug esą, kad dviejų metų laike prie kiekvienos lietuviškos mokyklos vienas lietuviškai kalbąs mokytojas pristatytas but galėsiąs... Tikslas pasiektas. Iš eilės į konzervatorius ir valdžią, rinko lietuviai konzervatorius, bet lietuviškų mokytojų nei valdžia nei konzervatoriai lietuviams neparupino.

(Bus daugiau).

Legislaturos Reprezentantas
ELIHU D. STONE
Advokatas ir Teisų Patarėjas.
Užstatų Komisionierius.
66-67 JOURNAL BUILDING
262 Washington St., Boston, Mass.
Telefonai: Main 3334
Main 2300

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA
JUOZO KAZIUKONIO.
Užlaikau geriausius **barberius,** pridaboju švarą, **skutame ir kerpame** visokiomis **madomis** — kaip kas nori.
Turiu švarią **pirmos klesos pirtį** ir galima **išsimaudyti.**
224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Jau Siunčiam!!!
CENTRALIS BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS visiems gerai žinomas kaipo lietuvių ir kuris tarnauja lietuviams, jau siunčia pinigus į LIETUVĄ ir į visas kitas šalis.
TODEL SIŲSKITE DABAR. Neleiskite savo vienгenčiams badauti.
DĖKITE PINIGUS TIK SAVO ĮSTAIGON.
LAI JUSŲ PINIGAI UŽDIRBA 6 PROCENTĄ.
Centralis Bendras Lietuvių Bankas.
32-34 CROSS ST., BOSTON, MASS.

DOVANAI
Iki 30-tai dienai Rugpiučio-August menesio
Kas lyg augščiau minėtai dienai užsirašys dienraštį "Lietuvą" arba atnaujins seną prenumeratą (nors neišsibaigusią) ant ištisų metų, gaus DOVANAI musų spaudos labai gražią knygą "Vėliavos Akyvaizdoje" vertės $1.00, kurios turinį perskaitęs niekuomet neužmirš ir bus kas draugams papasakoti; arba puikų spalvuotą $1.00 vertės Lietuvos Respublikos žemlapį, kurio kopiją prezidentas Wilsonas išsivežė Paryžiaus Taikos Konferencijon.
Prenumeratą ir orderį dovanoms siųskite:
"LIETUVA" DAILY,
3253 So. MORGAN St., CHICAGO, ILL.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.
So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

Dr. M. V. Casper
(KASPERAVIČIUS)
— LIETUVIS DENTISTAS —
Priėmimo valandos:
nuo 9:30 iki 12 dieną,
nuo 1 iki 5 po pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
nedėldieniais nuo 1 iki 3 p. p
425 BROADWAY
So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 27.

DR. L. J. PODDER
Iš Petrogrado.
GYDO SLAPTAS VYRŲ IR MOTERŲ LIGAS.
Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.
VALANDOS: Nuo 9 iš ryto iki 9 val. vakare.
Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.
69 CHAMBER ST., BOSTON
Telephone: Haymarket 3390.

MOTERIS IR MERGINOS, PALAUKITE!
PRANEŠU JUMS, kad šiomis dienomis užbaigėme daryti jums naudingą knygą: KNYGA VALGIŲ GAMINIMUI, **kurioje telpa keturi šimtai (400) geriausių parinktų išmėgintų valgių.** Sutaisyta gražiai, knyga turi 164 puslapius, didumas 9X6 coliai, gražiai audekl u apdaryta su auksuota antspauda ant viršaus. Išsirašykite šitą knygą sau ir bukite pilnom virėjom.
Apart valgių čia rasite ir daugybę naudingų patarimų, reikalingų prie namų prižiurėjimo. Nereiks jums bėdavoti, kas reikia virti, pažiurėsite į knygą ir tuojaus visoki valgiai stovi prieš jumis, išaiškinta gražiai kaip ką padaryti. Sutaupins jums laiką, palengvins gyvenimą. Nelaukite ilgai, pirkite dabar, pasitarkite su kitoms ir kartu sau parsisiųskite!
Apdarytos kaina $1.50; neapdarytos — $1.25.
Rašykite taip:
"AMERIKOS LIETUVIS"
15 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Užsigavimai gal atsitikt netiketai — bukite prisirengę.
Pain-Expeller
greit nutildo skausmą nuo sumušimu, nusigrembimu ir išsisukimu.
Žiurekite, kad butu su INKARO ženklu!
Galima gaut visose aptiekose už 35c ir 65c arba išsisiuzdint nuo
F. AD. RICHTER & CO.,
326-330 Broadway, New York

Žmogue kasosi galvą, kad palengvint niežėjimą. Kasimasi pasidaro papročiu, ir tuomet žmogus kasosi nejučioms. Bet jis žino, kad jam niežti, ir visi kiti tą žino.
Vyrai ir moterįs kenčia niežėjimą nuo pleiskanų, o kenčia bereikalingai, nes tą niežėjimą galima lengvai prašalinti. Nebus daugiau niežėjimo, kasjmosi, plaukų slinkimo ir kitų nesmagumų, įvykstančių nou pleiskanų.
RUFFLES
panaikins visus niežėjimus ir išvalys iš galvos visas pleiskanas. Paskui tik retkarčiais suvilgymas galvos apsaugos ją nuo pleiskanų atsinaujinimo.
RUFFLES yra maistinga maudynė galvos odai ir plaukams. Ji nesugadins nei jautriausios odos. Jus negalite apsieiti be RUFFLES, jei turite pleiskanų.
Jus aptiekininkas parduos jums už 65c. bonkutę. Mes taipgi galime atsiųst jums tiesiog, jei gausime nuo jusų 75 centus pačto markėmis ar money order, kuriuos siųskite šiuo adresu:
F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

TEGUL JUSŲ PINIGAI DIRBA DEL JUS
Pinigas gulintis be apyvartos yra lygus medžiui be vaisių. Leiskite savo pinigus į apyvartą, tat pinigai darys pinigus. Geriausia ir saugiausia vieta indėjimui pinigų apyvarton, tai DIENRAŠČIO "VIENYBĖS" BENDROVĖ. Čia pinigai niekad nežus ir neš didelį pelną, nes Dienraščio leidimas —tai didelis ir pelningas biznis, kurio visas pelnas bus išdalinamas tarp šėrininkų.
Dienraščio šėrai parsiduoda po $10.00. Visi pirkite tiek šėrų kiek tik išgalite! Klauskite paaiškinimų, rašydami tiesiog į Dienraščio Bendrovę šiuo adresu:
Lithuanian Daily Vienybe
120—124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Lietuviu aptieka
Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.
Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.
H. CABITT,
100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

Visas Pelnas Eina Prieglaudos Namo Fondui.
KNYGOS "AMERIKA" naudingumas bei svarba yra tame, kad joje patelpa daug indomių ir kiekvienam reikalingų žinoti faktų, nurodymų ir žinių apie Ameriką ir tt.
PLATINDAMI šią kningą padarysite didelę naudą sau nes gausite dvigubų piningų vertės, ir padarysite naudą savo Organizacijai, — pagelbėsit inkunyti senai pradėtą PRIEGLAUDOS NAMO steigimo darbą.
KNINGA DIDELĖ, KAINA TIKTAI 75 CENTAI.
Pinigus ar Money Orderius siųskit:
Lithuanian Allliance of America,
307 W. 30-th STREET, NEW YORK CITY.

Vietos žinios.

Dvilypės Socialistų Prakalbos.

Nedėlioje, Spalio 19 d., Lietuvių Tautiškame Name, abejos dvi salės buvo užviešpatautos socialistais su prakalbomis. "Komunistiškai" kalbėjo draugutis Bimba (o gal tas pats Bamba) iš "Keleivio"? gi "socialstiškai-darbininkiškai" draugas Michelsonas. Klausėsi pasimainydami tie patys klausytojai įvairių elementų mišinys.

Bimba "giedojo" taip sakant — requiem del socialistų, rengė juos laidoti graban, gi Michelsonas kitoj salėj kaipir "atsakinėjo", kad komunistai tik todel gema, kad to reikalauja laikraštuko "Laisvės" biznelis ir kad nekuriems draugams nepatinka kam "Keleivio" namas iš raudonų plytų... Klausytojai gi išsinešę įspudį, kad kalbėtojų pasakyta maž daug šitas: "mes geresni, o tie blogę — o ne, tai mes geresni, o tie niekai"...

Klausytojų nusistatyta nuomonė, kad abieji "lygųs",... lygųs tie pa'ys socialistai tetupinėjanti ant vietos, kurie užmiršę savo tėvynės Lietuvos dideles nelaimes.

Girdėjęs —Klausęs.

Važinėja su Lietuvos Laisvės Sąvaitės Prakalbomis.

Spalio 17 d., "Sandaros" redaktorius K. Norkus išvažiavo į Pensilvanijos valstiją ir ten per visą šią sąvaitę keletos vietose sakis prakalbas renkant L. N. F. aukas.

Šiuo pačiu tikslu pareitą nedėldienį, Spalio 19 d., broliai daktarai Jonikaičiai — vienas iš jų kalbėjo Westfield, Mass., o kitas Northampton, Mass.

Gardner, Mass. kalbėjo "Sandaros" adm. Jonas Kerdiejus.

Nauja Ballada "Kalvis".

Šiomis dienomis g. M. Petrauskas parašė baladą "Kalvis", kurią, tur but, žmonės girdės jo paties koncertuose, rengiamuose Sausio mėnesyje.

Šokiai, kurių pelnas skiriama gelbėjimui Lietuvos.

Bus subatoje, Spalio 25 d., Lietuvių Salėje, kampas E ir Silver Sts., So Boston, Mass.

Rengia Liet. Jaunimo Ratelis. Grąjis Kovaro Jazz Orchestra. Šokiai prasidės 7:30 val. vakare.

V. Kiadas.

SUSIRINKIMAS.

Dramos ir muzikos draugijos "Gabijos" susirinkimas įvyks Utarninke, Spalio 21 d., 8 val. vakare, Lietuvių Salėje.

Visi choristai butinai susirinkite, nes yra daug svarbių reikalų, kuriuos visi turime aptarti.

Užrašų sekretorius —

P. Zokaitis.

Siųs Drabužius Lietuvon.

Bostono Lietuvių Komitetas, kuris dabar daro vajus kaip surinkus kodaugiausiai aukų del Lietuvos praneša, kad nuo Spalio 22 d. priiminės drapanas siuntimui Lietuvon. Priims siuntinius ir tokius, kas norėtų ką pavieniems asmenims — giminėms. Viską galima per mus siųsti išskyrus mitus ir cukrą.

Del informacijų kreipkitės po No. 315 W. Broadway, So. Boston, Mass.

ATSKAITA.

Liepos 4 dieną, 1919, buvo surengtas Tautų Koncertas Bostono Sodne, kuriame dalyvavo ir lietuviai. Musų tautos koncertą Vedė gerbiamas komp. M. Petrauskas. Jam prigelbėjo J. Varaitis ir p-lė Putvinskaitė. Buvo padaryta išlaidų, kurias padengė draugijos:

D. L. K. Keistučio $5.00
Šv. Jono, Blaivininkų 5.00
Šv. Petro ir Povilo 5.00
Lietuvių Ukėsų Kliubas.... 5.00
Dr. P. Jakimavičus ..... 2.00.
Viso $27.00

Užmokėta Baracevičiui už automobilių $8.00, M. Petrauskui $19.00, už gaidas ir kitoki iškaščiai Petrausko, Varaičio ir Putvinskaitės

Tariu širdingai ačiu draugijoms už aukas.

Su šiuo pranešimu užbaigiu darbą tame reikale.

M. Venys.

AUKOS LIETUVAI.

Bendrose Prakalbose Spalio 12, Aukavo Lietuvos Valdžios Parėmimui šie So. Bostono Lietuviai:

Petras Čaplikas $300.00, o vėliaus ketina duot dar $200.00. Kun. K. Urbanavičius 100.00. Jul. Daringiutė 25.00. K. Kiškys 20.00. Jon. Urbanas 15.00.

Po 10.00: V. Vaitkunas, J. P. Morkelionis, R. Zadevičius, Ig. Estmantas, J. Kasparas, Ig. Mačiulaitis, R. Jankunavičius, A. Jankauskiutė, K. Ketvirtis, Jurg. Šilinis, Ig. Kudrevičius, A. Šaulis, Jurg. Kukys, Jon. Kalukauskas, Jon. Červokas, A. Stigas, Juoz. Uždavinis, P. Januškevičius, Juoz. Genevičius, Juoz. Barysas, Jul. Navickaitė, V. Audzievičius, L. Marcinkevičiutė, Ag. Svirneliutė, Urš. Tamulionienė, Kaz. Pratapas, St. Danelius, Long Masilionis,

Vinc. Tamulaitis laikrodėlį vertės $50.00, Antanas Ivaškevičius taipgi puikų, naują auksinį laikrodėlį vertės 100.00 ir dar $5.00 pinigais.

Po $5.00: A. Čekanauskas, A. Blandžius, Ant. Dagis, A. Raslevičius, Kun. J. Juškaitis, Kaz. Gedminas, M. Jankauskienė, Jak. Kudrevičius, K. Westfielda, J. Venis, V. Skusgilas, B. Kališienė, S. Džervus, Pet. Markelionienė, K. Dydas, Urš. Vazgirdaitė, K. Gedminienė, M. Javauskienė, M. Motejukė, A. Salvastraviče, J. Leikus, Ona Kašečiutė, K. Didas,

R. Sliuzas 4.00, M. Andriulaitė 12.00, K. Šumskys ir Antanas Niaura po $11.00.

Po $2.00: St. Sapkiutė, K. Katilavas, Alex Matejunas, R. Dapšys, J. Kvikevičius, M. Svankas, O. Žilinskienė, M. Gedrimaitė.

..Po $1.00: E. Kališiutė, J. Kalinauskas, P. Šarkiutė, A. Matulis, V. Ponlukaitė, Ant. Pigaga, P. Gedminas, J. Leika, F. Sterlins, J. Balevičius, Z. Singaila, M. Venis, J. Varaitis, Dr. J. Jonikaitis, F. J. Bagočius, D. Bronušatė, A. Sapalius, J. Einikis, J. Tuleikis, A. Kairys, J. Mešlis, A. Tupikas, P. Astrauskas, A. Overka, V. Nastaris, A. Šveistis, J. Sakalauskas, Br. Nastaras, J. Dziduliunas, Jad. Savilioniutė, Jon. Jankauskas, Ona Januškevičiutė, J. Trainavičius, P. Petrauskas, A. Stupikas, S. Kaminskas, A. Vaznikaitis, S. Noreikis, P. Vareikis, A. Stonis, A. Mulevičienė, F. Sinkevičius, J. Žaičikas.

K. Gaidys, rašt.

Didelė auka nuo Šv. Petro ir Povilo Dr-jos. Šita draugija buvo paskirus $500.00 dol. į Tautos Fondą bet vis dar buvo neatiduota, tad musų draugijos atstovams nuėjus ir paaiškinus dabartinį Lietuvos stovį, visi nariai tam darbui pritarė ir atidavė tuos 500 dol. į Nuterotos Lietuvos Draugijos Komiteto iždą.

Bažnytinėje Svetainėje aukų surinkta $68.08c. Vardai tilps vėliau.

K. Gaidys.

P. S. Šv. Petro ir Povilo draugijos pinigus perduoti 3 ypatos — A. S. Komičius, M. Venys ir S. K. Ambrozas.

A. S. Komičius.

PRANEŠIMAS.

Pranešimas Cambridgečiaus Draugjoms bei Kuopoms.

Lietuvos Dukterų ir Sunų Draugystė rengia balių ant 1 d. Sausio (January), 1920 m., po pietų. Todėl malonėsit kitos draugjos bei kuopos tą dieną panašių pramogų nerengti.

L. D. ir S. Draugystės KOMISIJA.

W. Lynn, Mass., Lietuvių Salėje, 25 Camden St., **Didžiausi Fėrai** prasideda Spalo 25 d. ir tęsis iki Lapkričio 1 d. Kiekvieną vakarą bus kokis nors pamarginimas. Nesėdėkite name —visi ateikite!

J. Klimas,
Fėrų gapadorius.

P. S. Fėruose bus parduodama ir laimėjimams leidžiama laikraštis "Sandara".

JIEŠKOMA GIMINIŲ LIETUVOJE.

Julijona Tamulevičienė, 190 Harvard St., Montello, Mass., U. S. America, jeiško giminių Lietuvoje tėvo Antano Zimonto, motinos Antaninos Zimontienės ir kitų giminių kurie gyvenę Kauno gub., Šiaulių apskr. mieste Kuršėnuose, Pašto gatvėje. Jie patys ar kas nors iš artimųjų atsišaukite viršui paduotu antrašu.

VISUOMENĖS ŽINIAI.

Šiuomi turime sau už džiaugsmą pasidalinti su gerb. lietuvių visuomene gan linksma naujiena, jogei tie lietuviai, kurie yra siuntę per Centralį Bendrą Lietuvių Banką pinigus ir laiškus savo giminėms Lietuvoje, jau gavo atsakus. Vietos brangumo delei šiuom tarpu paduodame tik kelioliką. Toliaus pranešime daugiaus. Atsakymus gavę yra sekanti:

W. Morkunas, A. Stanevičius, T. Laurutis, K. Stankevičius, K. Motiejunas, J. Staikunas. J. Piseckas, I. Ziogelis, S. Tarasevičius, J. Balandis, K. Kuprinavičius, M. Siratėlė, S. Zablackas, B. Bubnis, B. Baranauskas ir daugelis kitų.

Centralis Bendras Lietuvių Bankas, 32—34 Cross st. Boston, Mass.

VISI Į NORWOODĄ!

Šokiai! Smagųs Šokiai!

Rengia A.L.T.S. 33 Kp.

Subatoj, 1 Lapkričio, 1919

LIETUVIŲ SALĖJE,

Pradžia 7:30 val. vakare.

SLAVIN'S ORCHESTRA.

Ši orchestra tai dar pirmą kartą griežš pas lietuvius, kuri yra pagarsėjusi visoj Naujoj Anglijoj tarp svetimtaučių.

Tai bus puikiausi šokiai kokių dar Norwoode neesą buvę.

Taipgi kviečiame visus kaip Norwoodo taip ir aplinkinių miestų lietuvius atsilankyti koskaitlingiausiai. Užganėdinimas gvarantuotas.

Visus užprašo

KOMITETAS.

RANKINIS ZECERIS.

Jieško darbo lietuviškoje spaustuvėje. Esu 3-jų metų praktikos. Moku visokį darbą, kaip tai rinkimą raidžių, spausdinamų mašinų, ir prie laužimo laikraščio. Kam reikalingas toks darbininkas, atsišaukite

A. B. Muras,
22 Gates St., So. Boston, Mass.

KONSERVATORIJA.

Lietuvių Muzikos Konservatorijon gali įstot kiekvienas, kurs tik nori apsipažint su gaidomis, pasimokyt dainuot, teorijos muzikos, smuikos, ir kitų instrumentų. Už dainavimą ar kompoziciją — 10 lekcijų — 15 dol. Už smuiką, pianą ir kitus instrumentus — 10 lekcijų —13 dol. Lekcijos papraštai pusvalandinės; gali gauti kiekvienas vieną, dvi ar trįs lekcijas sąvaitėje, pagal sutarmės.

Direktorius
M. PETRAUSKAS,
769 Broadway, So. Boston, Mass.

Toronto, Ont., Canada.

PRANEŠIMAS.

Didelį 12-tą metinį Balių su skrajojančia krasa ir dovanomis rengia Švento Juozapo Draugija ant Occident Svetainės, kampas Queen ir Bathurst gatvių, Subatoje, 8 d. Lapkričio, 7 valandą vakare. Kviečia visus Lietuvius ir Lietuvaites atsilankyti. Įžanga vyrams 35 centai, moterims 25 centai.

Jau Spaudoje.

"Svetimoj Padangėj Pasaulės Verpetuose" 170 naujausios gadynės eilių ir dainų su dailės paveikslais, 200 pusl. knyga, padalinta ant 6 skyrių, formatas —10 colių ilgio ir 7 pločio.

Leidžia Dailiosios Literaturos Draugija.

Meldžiu visų savo draugų ir pritarėjų pasiskubinti užsiprenumeruoti šią poezijos knygą. Kurie prisideda $10.00 bus skaitomi knygos leidėjais, ir jų vardai bus patalpinti toj pačioj knygoj. Jiems bus duodama $20.00 vertės knygomis. Knygosgi kaina $1.00. Taipgi galima ir po vieną knygą užsiprenumeruoti dabar, kad paskubinus jos išleidimą.

Knyga bus padirbta gražiausioj formoj ir naujausia technika, todėl spaudos lėšos yra didelės, o kogreičiausia jos bus surinktos, to greičiau knyga bus pabaigta. Kreipkitės šiuo antrašu:

A. J. JOKUBAITIS,
Dailiosios Lit. Dr-jos Pirm.
BOSTON UNIVERSITY,
607 Boylston, St., Boston, Mass.

Nusipirk Mosties

TAI BUSI GRAŽUS! Ją išdirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir praša lina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėžutės 50 c. ir $1. Pinigus galit siųsti ir stampomis.

J. RIMKUS
P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

Šeimyniškos Gyduolės

APSAUGOJIMUI SAVO SVEIKATOS VARTOK JATUL'S ŠEIMYNIŠKAS GYDUOLES.

Jums reikalinga gyduolės, kurios geriausia gydo šias ligas, kaip tai:
Užkiettėjimą vidurių, kaina ....50c.
Galvos skaudėjimą ..... 50c.
Peršalimą ..... 50c.
Kosulį ir krutinės skaudėjimą $1.00
Del gero apetito prie valgic ....$2.00.

Užlaikom Anodia, tikro Europietiško stiprumo $1.00. Visokių gydančių žolių galite gauti pas mus. Jųs galite gauti medecinų, kokių tik pasaulyje vartojama. Reikale, siųskite su užsakymu kartu ir pinigus, money orderiu arba registruotam laiške. Taipgi reikalaujam agentų; duodam gerą uždarbį. Adresuokit:

P. A. JATUL, Aptiekorius,
(Jatulevičius)
P. O. Box 2128, Boston, Mass.

JOSEPH B. AGLINSKAS.
3238 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Užlaikau Knygų Krautuvę, parduodu įvairaus turinio knygas, kaip tai: belletristika, ekonomiją, sociologiją, politika, gamtos ir kiti mokslai. Hygiena, istorija, etnologija, biografija, kalbamoksliai, poezija ir teatrams knygos. Taipgi priimu paskelbimus, užrašau laikraščius ir pavieniais parduodu sekančius: "Naujienas", "Keleivį", "Kardą", "Dilgėles," "Sandarą," "Amerikos Lietuvį", "Dirvą" ir "Lietuvą." Prisiųsdami už 6 c. krasaženkliu reikalaukite katalogo.

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P.M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

LAIVAS Į LIETUVA

Sekantis laivas su visokiais siuntiniais išeis iš Nev York'o prieplaukos, apie 10-tą dieną Lapkričio-Nov. š.m. ir pasieks Lietuvą prieš KALĖDAS.

Jei kas prisiųs mums savo siuntinį vėliaus negu 8-tą dieną Lapkričio, to siuntinys bus pasiųstas kitu laivu paskiaus.

LITHUANIAN AMERICAN TRADING CO.

(Naujas Antrašas)

680 FIFTH AVENUE, NEW YORK CITY, N. Y.

Jųs galit turėti pas save namuose puikaus naminio alaus. **ALUS** Padaryto iš geros Selyklos ir Apynių, kainuos 20c. galionas.

KAM JUMS RUPINTIS — PASIDARYKITE SAU ALAUS NAMIE.

Musų sutaisymas iš apynių labiausiai tinka naminiam darymui gėrimų iš jo galima padaryti pastiprinantį gėrimą arba girą. Jis yra sutaisytas iš grynai sveikų ir daugiausiai užganėdinančių sudėtinių.

Musų surašas užganėdintų kostumerių auga kasdien tukstančiais, kas rodo, kad musų sutaisymai labai tinka žmonėms. Jis yra sutaisytas žmonėms, kurie gana ilgą laiką darbavosi šioj srityj, idant jums suteikus progą turėti puikaus alaus namie.

Pardavinėsime per trumpą laiką. Nes nuo Sausio, 1920, bus užgintas pardavinėjimas, todel patartina jums pasinaudoti šią proga ir pasipirkti užtektinai ateičiai. Gavę nuo jusų vieną dolerį ($1.00) mes prisiųsime šį sutaisymą, iš kurio galėsite sau pasidaryti 5 galionus puikiausio alaus, putojančio ir su skoniu tikro alaus. Su sutaisymu prisųsim nurodymą padarymui alaus.

ŠIS SPECIALIS PASIULIMAS TESIS TIK PER 30 DIENŲ

Sutaisymas ant 20 galionų alaus kainuoja tik $2.50. Pirkdami taip jųs sučėdysite $1.50. Ligšios dar teisės negina siuntinėjimą šio sutaisymo. Jame visai nėra alkoholiaus. Jis pasidaro tikta darant gėrimą pagal musų nurodymą kurį mes prisiunčiame, ir kuris yra jums suprantamas.

Siųskite savo orderį šiądien ir mes jums prisiųsime greitai. MES GVARANTUOJAME JUMS UŽGANĖDINIMĄ.

Musų knygutė pilna receptų rodančių kaip padaryti namie viskę, alų, vyną ir kitokius puikius gėrimus, bus jums išsiųsta gavus nuo jusų vieną dolerį pinigais arba money orderį.

Rašykite šiuo adresu: Michigan Wholesale Home Brew Supply Co.,
281 FARNSWORTH AVE., DETROIT, MICH.

DUONA KURI ĮMAIŠYTA SU PIENU

Reikalauk savų grosernių pirkti šios duonos

T. H. BEST'S CELEBRATED MILK BREAD BEST IN THE WORLD

GROCERS BAKING COMPANY
21 Hillsboro st. Dorchester, Mass.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas. Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.

321 Hanover st.,
Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

DR. J. JONIKAITIS
Chirurgas ir Gydytojas
495 E. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Valandos:
Nuo 9 iki 11-tos iš ryto
Nuo 7 iki 9 vakare.

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo
Vincas F. J. Kavaliauskas

315 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

BIBLIJA

Tai yra visas Šventas Raštas, Seno ir Naujo Testamento. Ši Biblija yra tikra, pilna, lietuviška, lietuviškomis raidemis; pagerinta per kun. M. X. Mockų, labai naudingomis rodyklėmis, susideda iš 66 knygų, 1189 perskyrimų, 31173 padėjimų. Audimo stiprus apdaras, aukso titulas, gera plona popiera, rausvi kraštai, kaina $3.50

Roan skuros linknus apdaras, aukso titulas, geresnė plonesnė popiera, rundini kampai, burnišiuoti raudoni kraštai, kaina $4.50

Roan skuros linknus uždengiantis knygos kraštus apdaras, aukso titulas, ekstra gera plona popiera, rundini kampai, rausvai auksuoti kraštai, kaina $5.50.

Užsakymai bus išpildyti tuojaus. Prisiuntimas bus apmokėtas. Pinigai siųsti yra geriausiai per pačto arba ekspreso money orderį. Adresuoti reikia šitaip:

M. X. MOCKUS
255 Broadway, So. Boston, Mass.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai viena tinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.

K. ŠIDLAUKSAS
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kampas C Street,
SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013